

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ &
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΑΛΙΕΑΣ-ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Διερεύνηση καταναλωτικών προτιμήσεων για τα αλιευόμενα
ψάρια και τα ψάρια ιχθυοκαλλιέργειας**

Νικόλαος Τσικουδής (11862)

Εισηγητές:

**Μουτόπουλος Δημήτριος, Επίκουρος Καθηγητής
Ράμφος Αλέξιος, Επίκουρος Καθηγητής**

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2015

ΜΕΛΗ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ράμφος Αλέξιος^{1,2}, Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος ΤΑΥ, ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας
Γεώργιος Κατσέλης², Καθηγητής Τμήματος ΤΑΥ, ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας
Δημήτριος Κ. Μουτόπουλος², Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος ΤΑΥ, ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας

¹Επιβλέπων Καθηγητής

²Μέλη της εξεταστικής επιτροπής

Αναφορά: Τσικουδής Ν., 2015. *Διερεύνηση καταναλωτικών προτιμήσεων για τα αλιευόμενα ψάρια και τα ψάρια ιχθυοκαλλιέργειας* Πτυχιακή Διπλωματική Εργασία, ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας, Τμήμα Τεχνολογίας Αλιείας- Υδατοκαλλιεργειών, 51 σελ..

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	3
1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
2. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ	6
3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	8
4. ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	33
5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	40
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	41
Abstract.....	42
6. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	43

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα ιχθυρά αποτελούν βασικό τμήμα της καθημερινής διατροφής του ανθρώπου, ανεξαρτήτως ηλικίας η πληθυσμιακής ομάδας καθώς χαρακτηρίζονται από υψηλή βιολογική αξία, άριστες οργανοληπτικές ιδιότητες και ιδιαίτερο πλούτο σε ανόργανα άλατα και πρωτεΐνες. Πέρα από τα οφέλη που προσφέρουν στον ανθρώπινο οργανισμό, τα ιχθύδια αποτελούν σημαντικό μοχλό ανάπτυξης για την εθνική οικονομία.

Αξίζει να υπογραμμιστεί πως τα τελευταία χρόνια οι εντατικές υδατοκαλλιέργειες στην Ελλάδα παρουσιάζουν ραγδαία άνθιση καθώς έχουν αναδειχθεί σε έναν από τους πλέον δυναμικούς κλάδους παραγωγής, τόσο από άποψη μεγεθών όσο και εκμετάλλευσης των σχετικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας (Ψάλλας, 1997). Παρόμοια εικόνα παρουσιάζει η Ελλάδα και στο εξωτερικό καθώς κατέχει πλέον ηγετική θέση στην Ευρώπη σε σχέση με την εντατική εκτροφή τσιπούρας και λαβρακίου.

Στο πλαίσιο αυτό ο καταναλωτής αποτελεί σημαντικό κρίκο μεταξύ προσφοράς και ζήτησης και η γνώση των προτιμήσεων του μπορεί να συμβάλλει καταλυτικά στην βελτίωση των όρων παραγωγής και διάθεσης καλλιεργούμενων ψαριών (Παπανικολάου, 1998).

Οι καταναλωτικές προτιμήσεις των αλιευμάτων έχουν μελετηθεί και από άλλους ερευνητές. Από τους Μπάτζιο και συν (2003) πραγματοποιήθηκε έρευνα καταναλωτικών προτιμήσεων σε ψάρια ελεύθερης αλιείας και υδατοκαλλιέργειών απο δείγμα 395 καταναλωτών. Το 94,8% του καταναλωτικού κοινού δήλωσε πως προτιμά την αγορά και κατανάλωση ψαριών ελεύθερης αλιείας από αυτά του ιχθυοτροφείου. Η έλλειψη πληροφόρησης παίζει καθοριστικό ρόλο στην επιλογή αυτή καθώς το 55% θεωρούν ότι τα ψάρια ιχθυοτροφείου περιέχουν λίπος, το 19,1% τα αποφεύγουν επειδή δεν γνωρίζουν με τι τρέφονται και το 18% φοβούνται για πιθανά κατάλοιπα στους ιστούς. Παρ' όλα αυτά η

πλειοψηφία υπογράμμισε πως τα Μ.Μ.Ε επηρεάζουν καταλυτικά στην συμπεριφορά των καταναλωτών.

Η παρούσα εργασία θα επικεντρωθεί στην αποτύπωση των καταναλωτικών προτιμήσεων σχετικά με τα αλιευόμενα και τα εκτρεφόμενα ψάρια για τους κατοίκους Αθηνών, Μεσολογγίου και Πατρών. Παράλληλα θα επιτευχθεί μια σύγκριση καταναλωτικών τάσεων και απόψεων στις τρεις αυτές περιοχές. Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η συλλογή και η επεξεργασία αποτελεσμάτων των ερωτηματολογίων καθώς επίσης και η εξαγωγή συμπερασμάτων όσον αφορά στις προτιμήσεις των καταναλωτών σχετικά με τα ψάρια ελεύθερης αλιείας και ιχθυοτροφείου αλλά και στις αιτίες που καθορίζουν την επιλογή αυτή.

2. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ

Για τους σκοπούς της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο το οποίο δόθηκε σε 148 άτομα, εκ των οποίων 50 (33,8%) ήταν κάτοικοι Αθήνας, 49 (33,1%) ήταν κάτοικοι Μεσολογίου και 49 (33,1%) ήταν κάτοικοι Πατρών. Η μέθοδος του ερωτηματολογίου ήταν η πιο κατάλληλη μέθοδος γι' αυτήν την έρευνα δεδομένου ότι επιτρέπει τη διανομή και την απόκτηση των πληροφοριών σε σύντομο χρονικό διάστημα. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από τρία τμήματα που σχετίζονται με τις καταναλωτικές προτιμήσεις για τα αλιεύμενα ψάρια και τα ψάρια ιχθυοκαλλιέργειας. Ειδικότερα, το τμήμα Α αφορούσε στα δημογραφικά χαρακτηριστικά όπως φύλο, επάγγελμα, οικογενειακή κατάσταση, μηνιαίο εισόδημα. Το τμήμα Β αφορούσε ερωτήσεις σχετικά με την κατανάλωση του ψαριού όπως συχνότητα, ποσότητα, εποχή κατανάλωσης, τόπο αγοράς, τους λόγους επιλογής ιχθυδίων αλλά και τα κριτήρια αγοράς αναφορικά με την φρεσκότητα. Το τμήμα Γ επικεντρώνεται σε ερωτήσεις που σχετίζονται με την κατανάλωση αλιευμάτων ελεύθερης αλιείας και ιχθυοτροφείου. Στο σημείο αυτό γίνεται λόγος για το αν ο καταναλωτής προτιμά εκτρεφόμενα η αλιεύμενα ψάρια, το πόσο ενημερωμένος είναι σχετικά με αυτά, τους λόγους επιλογής, εάν βασίζεται σε κάποιο διακριτό σήμα ποιότητας πριν την αγορά τους, καθώς και εάν η οικονομική κρίση έχει επιφέρει αλλαγές ως προς την κατανάλωση των αλιευμάτων. Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στην ερώτηση Γ.16 η οποία αφορούσε στη συγκριτική αξιολόγηση των ψαριών ελεύθερης αλιείας και ιχθυοκαλλιέργειας βάσει 15 χαρακτηριστικών (βλ. Παράρτημα). Στην ερώτηση αυτή, οι καταναλωτές κλήθηκαν να αξιολογήσουν τα ψάρια για κάθε μια από τις 15 παραμέτρους, σε κλίμακα από το 1 (ελάχιστο επίπεδο ικανοποίησης) έως το 5 (μέγιστο επίπεδο ικανοποίησης).

Η διανομή του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε σε χρονικό πλαίσιο δυο μηνών (Μάρτιος – Μάιος 2014). Κατά την διαδικασία συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου ζητήθηκε από το κοινό να απαντήσουν με ιδιαίτερη ειλικρίνεια και όχι αυθαίρετα υπογραμμίζοντας συγχρόνως την ανωνυμία των ερωτηματολογίων αλλά και για το γεγονός ότι οι απαντήσεις τους δεν θα αξιολογηθούν ως σωστές ή λανθασμένες.

Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν αναλύθηκαν και αξιολογήθηκαν, στατιστικά, στη βάση ανεξάρτητων κατηγορικών μεταβλητών που αφορούν κοινωνικοοικονομικά και γεωγραφικά κριτήρια ταξινόμησης, όπως το φύλο, η ηλικία, η οικογενειακή κατάσταση, το επίπεδο εκπαίδευσης, το επάγγελμα, το επίπεδο εισοδήματος και ο τόπος διαμονής του ερωτώμενου. Εκτιμήθηκαν οι συχνότητες προτιμήσεων στο σύνολο του δείγματος και κατά επίπεδο των ανεξάρτητων μεταβλητών που προαναφέρθηκαν και για την παρουσίασή τους επιλέχθηκε η μέθοδος των πινάκων συνάφειας, αλλά και αυτή της διαγραμματικής παρουσίασης.

Παράλληλα, έγινε έλεγχος ανεξαρτησίας με τη χ^2 κατανομή (Likelihood-ratio χ^2), για κάθε ένα από τα ερωτήματα προτίμησης των ψαριών ελεύθερης αλιείας και ιχθυοτροφείου ανάμεσα στις τρεις διαφορετικές περιοχές της μελέτης. Στις περιπτώσεις στατιστικής σημαντικότητας, έγινε ανάλυση των “προσαρμοσμένων τυποποιημένων καταλοίπων” (Adjusted Standardized Residuals), των θεωρητικών ως προς τις παρατηρηθείσες συχνότητες που αφορούν στις προτιμήσεις των καταναλωτών (Norusis, 1999). Όλες οι αναλύσεις έγιναν με το στατιστικό πακέτο SPSS 8.0 (1999).

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

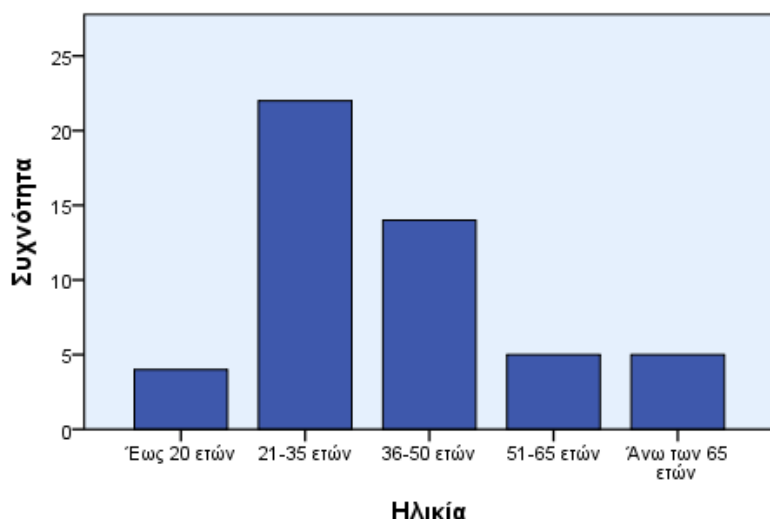
Δημογραφικά στοιχεία συμμετεχόντων

Το δείγμα της παρούσας έρευνας αποτελούνταν από 148 άτομα, εκ των οποίων 50 (33,8%) ήταν κάτοικοι Αθήνας, 49 (33,1%) κάτοικοι Μεσολογγίου και 49 (33,1%) κάτοικοι Πατρών. Το 68,2% των συμμετεχόντων ήταν γυναίκες και το 31,1% άνδρες (ένα άτομο δε συμπλήρωσε το αντίστοιχο πεδίο του ερωτηματολογίου). Το 12,2% του δείγματος ήταν ηλικίας έως 20 ετών, το 27% ήταν από 21 έως 35 ετών, το 23% ήταν 36 έως 50 ετών, το 20,9% ήταν 51 έως 65 ετών κι το 16,9% ήταν άνω των 65 ετών. Στη συνέχεια της παρούσας ενότητας εξετάζονται οι προτιμήσεις των καταναλωτών σχετικά με τα αλιευόμενα και εκτρεφόμενα ψάρια, καθώς και οι αιτίες που καθορίζουν τις προτιμήσεις αυτές, ξεχωριστά για τους κατοίκους των τριών διαφορετικών πόλεων.

Κάτοικοι Αθηνών

Κοινωνικο – δημογραφικά στοιχεία κατοίκων Αθηνών

Από τους 50 συμμετέχοντες οι 14 (28%) ήταν άνδρες και οι 36 (72%) γυναίκες. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (Εικόνα 1) ήταν ηλικίας 21 – 35 ετών. Η ηλικιακή κλάση με τη δεύτερη μεγαλύτερη συχνότητα ήταν αυτή των 36 – 50 ετών. ενώ οι υπόλοιπες ηλικιακές κλάσεις ακολουθούσαν με αρκετά μικρότερη συχνότητα. Περισσότεροι από τους μισούς συμμετέχοντες (56%) ήταν απόφοιτοι ΤΕΙ ή ΑΕΙ και ακολουθούσαν οι κάτοχοι Μεταπτυχιακού διπλώματος σπουδών (14%) και οι απόφοιτοι δημοτικού (8%).

Εικόνα 1. Κατανομή των συμμετεχόντων βάσει ηλικίας.

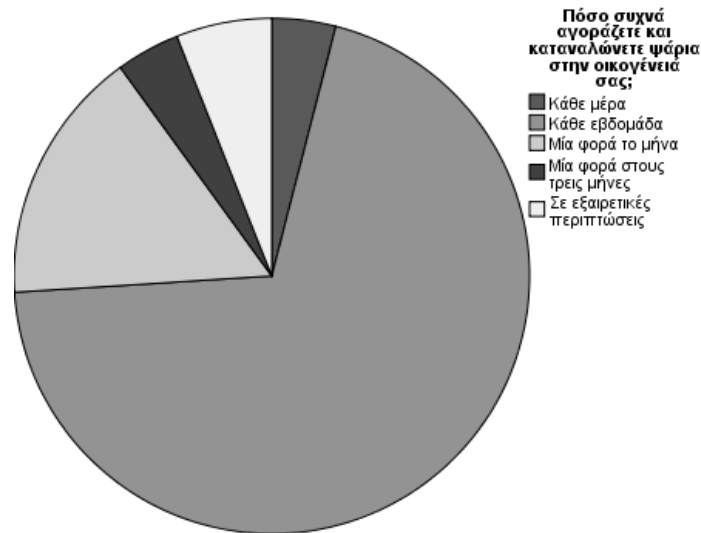
Στην ερώτηση «Ποιο είναι το επάγγελμα του αρχηγού της οικογένειας;» 14% των συμμετεχόντων απάντησε ότι είναι αγρότης, 14% απάντησε ότι είναι δημόσιος ή δημοτικός υπάλληλος, 12% απάντησε ότι είναι ιδιωτικός υπάλληλος και ένα 12% δήλωσε ότι έχει προσωπική επιχείρηση. Οι υπόλοιπες επιλογές, όπως φαίνεται στο Πίνακα 1, είχαν αρκετά χαμηλότερη επιλεξιμότητα, ενώ το 32% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι ο αρχηγός της οικογένειας είχε κάποιο άλλο επάγγελμα από το σύνολο των πιθανών που τους δόθηκαν. Είκοσι – έξι (52%) συμμετέχοντες δήλωσαν ότι είναι έγγαμοι και 24 (48%) δήλωσαν ότι είναι άγαμοι. Σύμφωνα με το Πίνακα 1, το 50% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι δεν έχει παιδιά, το 16% δήλωσε ότι έχει ένα παιδί, το 24% δήλωσε ότι έχει δύο παιδιά, το 6% δήλωσε ότι έχει τρία παιδιά και το 4% δήλωσε ότι έχει τέσσερα παιδιά. Επιπροσθέτως, από τους 50 συμμετέχοντες, ένας δήλωσε ότι στην οικογένεια υπάρχει ένα ακόμα προστατευόμενο μέλος. Το 40% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι έχει μηνιαίο εισόδημα από 250 έως 500 ευρώ (Πίνακας 1), το 26% ότι έχει μηνιαίο εισόδημα από 500 έως 700 ευρώ, ενώ οι υπόλοιπες κλίμακες εισοδήματος επιλέχθηκαν με αρκετά μικρότερη συχνότητα.

Πίνακας 1. Επάγγελμα αρχηγού οικογένειας, αριθμός παιδιών και μηνιαίο εισόδημα συμμετεχόντων.

Επάγγελμα αρχηγού της οικογένειας	Συχνότητα	Ποσοστό
Αγρότης	7	14,0
Τεχνίτης (π.χ. υδραυλικός, ηλεκτρολόγος κ.λπ.)	2	4,0
Βιομηχανικός εργάτης	0	0,0
Οικοδόμος	1	2,0
Γιατρός, δικηγόρος, οικονομολόγος κ.λπ.	4	8,0
Προσωπική επιχείρηση	6	12,0
Ιδιωτικός υπάλληλος (π.χ. οδηγός, πωλητής κ.λπ.)	6	12,0
Δημόσιος και Δημοτικός υπάλληλος	7	14,0
Άλλο	16	32,0
Αριθμός παιδιών		
0	25	50,0
1	8	16,0
2	12	24,0
3	3	6,0
4	2	4,0
Μηνιαίο εισόδημα		
250-500 ευρώ	20	40,0
500-700 ευρώ	13	26,0
750-1000 ευρώ	8	16,0
1000-1500 ευρώ	7	14,0
1500 ευρώ και άνω	2	4,0

Συνήθειες κατανάλωσης ψαριών των κατοίκων Αθηνών

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (70%) δήλωσε ότι αγοράζει και καταναλώνει ψάρια κάθε εβδομάδα, ενώ το 16% των συμμετεχόντων ότι καταναλώνει ψάρια μία φορά το μήνα και το 6% ότι καταναλώνει ψάρια σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις. Ακόμα, το 52% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι αγοράζει συνήθως «ψιλά» ψάρια (μαρίδα, γαύρος, αθερίνα, σαρδέλα, κ.λπ.), ενώ το 42% συνήθως «χοντρά» ψάρια (λαβράκι, τσιπούρα, σαργός, συναγρίδα, κ.λπ.). Σχετικά με τη ποσότητα ψαριών που καταναλώνεται για ένα οικογενειακό γεύμα, 94% των ερωτηθέντων δήλωσε κυμαίνεται από ένα κιλό έως 2 κιλά.

Εικόνα 2. Συχνότητα αγοράς ψαριών.

Αναφορικά με το τόπο αγοράς των ψαριών, το 42% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι τα αγοράζει συνήθως από το Σούπερ Μάρκετ, ενώ το 28% από τη λαϊκή αγορά. Αρκετά μικρότερο ποσοστό των συμμετεχόντων δήλωσε ότι τα αγοράζει από παραδοσιακά ιχθυοπωλεία (16%) ή από τη κεντρική αγορά ψαριών (10%), ενώ ελάχιστοι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι ψωνίζουν από πλανόδιους ιχθυοπωλητές (2%) ή από τη τοπική σκάλα (2%). Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων (82%) δήλωσε ότι καταναλώνει ψάρια ανεξάρτητα από την εποχή του χρόνου (Πίνακας 2). Ωστόσο, το 14% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι η κατανάλωση ψαριών γίνεται συνήθως το καλοκαίρι.

Ο κύριος λόγος κατανάλωσης ψαριών για περισσότερους από τους μισούς συμμετέχοντες (54%) ήταν το γεγονός ότι θεωρείται υγιεινή τροφή (Πίνακας 2). Ο δεύτερος σε επιλεξιμότητα λόγος ήταν η θρεπτική αξία των ψαριών (22%). Οι βασικότεροι τρόποι με τους οποίους οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι διαπιστώνουν τη φρεσκότητα του ψαριού ήταν (Πίνακας 2) η εξέταση των ματιών (76%), της οσμής (28%) και των βραγχίων (22%) των ψαριών. Αντίθετα, πολύ μικρό ποσοστό των συμμετεχόντων δήλωσε ότι χρησιμοποιεί και

άλλους τρόπους για να διαπιστώσει τη φρεσκότητα των ψαριών (π.χ. ακαμψία σώματος, διόγκωση κοιλίας, συνεκτικότητα σάρκας, κ.ά.).

Πίνακας 2. Εποχή κατανάλωσης ψαριών, λόγοι επιλογής ψαριών ως τροφή και τρόποι εξέτασης της φρεσκότητας του ψαριών.

Εποχή κατανάλωσης	Συχνότητα	Ποσοστό
Άνοιξη	1	2,0
Καλοκαίρι	7	14,0
Φθινόπωρο	1	2,0
Χειμώνας	0	0,0
Όλο το χρόνο	41	82,0
Λόγος επιλογής		
Λόγω παράδοσης	6	12,0
Λόγω χαμηλού κόστους	4	8,0
Επειδή θεωρείται υγιεινή τροφή	27	54,0
Για τη θρεπτική του αξία	11	22,0
Λόγω γεύσης	1	2,0
Άλλο	3	6,0
Τρόπος εξέτασης φρεσκότητας ψαριών		
Μάτια	38	76,0
Οσμή	14	28,0
Βράγχια	11	22,0
Στιλπνότητα δέρματος	2	4,0
Ακαμψία σώματος	2	4,0
Εξωτερικές εκκρίσεις δέρματος	3	6,0
Διόγκωση κοιλίας	2	4,0
Συνεκτικότητα σάρκας	1	2,0
Κατάσταση δέρματος	4	8,0
Άλλο	4	8,0

Προτιμήσεις ψαριών ελεύθερης αλιείας και ιχθυοτροφείου των κατοίκων Αθηνών και αιτίες των προτιμήσεων

Το 72% των συμμετεχόντων που ήταν κάτοικοι Αθηνών δήλωσε ότι προτιμάει συνήθως ψάρια ελεύθερης αλιείας, ενώ το 22% ότι προτιμάει συνήθως ψάρια ιχθυοτροφείου.

Από τους 36 συμμετέχοντες που δήλωσαν ότι επιλέγουν συνήθως ψάρια ελεύθερης αλιείας, το 36.1% δήλωσαν ότι αυτό συμβαίνει διότι τα θεωρούν πιο ασφαλή, το 33.3% ότι τα επιλέγουν διότι μπορούν να τα βρουν πιο εύκολα και το 25% ότι τα επιλέγουν επειδή θεωρούν ότι έχουν καλύτερη ποιότητα.

Τα είδη ψαριών ιχθυοτροφείου τα οποία οι συμμετέχοντες καταναλώνουν ως επί το πλείστον (Πίνακας 3) είναι η τσιπούρα (62%) και ο σολωμός (58%). Αντίθετα, τα είδη ψαριών ιχθυοτροφείου που οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι καταναλώνουν λιγότερο είναι η χιόνα (100%), το γριβάδι (78%) και το χέλι (76%), αντίστοιχα. Τέλος, τα είδη ψαριών ιχθυοτροφείου που οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι επιλέγουν μεν αλλά με χαμηλότερη συχνότητα, είναι το λαβράκι (42%), η πέστροφα (44%) και το φαγκρί (40%).

Πίνακας 3. Απάντηση στο ερώτημα «Όταν αγοράζετε ψάρια ιχθυοτροφείου, ποιο από τα παρακάτω είδη επιλέγετε και με ποια συχνότητα;».

Είδος ψαριού	Συχνά (%)	Σπάνια (%)	Ποτέ (%)
Τσιπούρα	31 (62,0)	12 (24,0)	7 (14,0)
Λαβράκι	17 (34,0)	21 (42,0)	12 (24,0)
Χέλι	0 (0,0)	12 (24,0)	38 (76,0)
Πέστροφα	2 (4,0)	22 (44,0)	26 (52,0)
Γριβάδι (Κυπρίνος)	2 (4,0)	9 (18,0)	39 (78,0)
Φαγκρί	7 (14,0)	20 (40,0)	23 (46,0)
Χιόνα	0 (0,0)	0 (0,0)	50 (100,0)
Σολωμός	29 (58,0)	17 (34,0)	4 (8,0)

Η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων που ήταν κάτοικοι Αθηνών δήλωσε ότι είτε δεν είναι καθόλου ενημερωμένοι (48%) είτε ότι είναι λίγο ενημερωμένοι (42%) σχετικά με το ψάρι ιχθυοτροφείου. Ωστόσο, από το σύνολο το 45 συμμετεχόντων που δήλωσαν ότι δεν είναι επαρκώς ενημερωμένοι, το 88,9% δήλωσε ότι θα ήθελε να υπάρχει μεγαλύτερη δυνατότητα ενημέρωσης, ενώ μόνο το 11,1% απάντησε αρνητικά στην ερώτηση αυτή. Σχετικά με τους παράγοντες στους οποίους οι συμμετέχοντες απέδωσαν την έλλειψη

πληροφόρησης, οι κυριότεροι ήταν η έλλειψη ενημέρωσης από τους φορείς του κλάδου (33,3%) και η απουσία ενημέρωσης από τα Μ.Μ.Ε. (28,9%). Ακόμα, το 22% των συμμετεχόντων ανέφερε σαν παράγοντα έλλειψης πληροφόρησης για το ψάρι ιχθυοτροφείου την απουσία σχετικών δραστηριοτήτων από την εκπαίδευση (Πίνακας 4).

Πίνακας 4. Παράγοντες στους οποίους οφείλεται η έλλειψη ενημέρωσης για το ψάρι ιχθυοτροφείου

Λόγοι έλλειψης ενημέρωσης	Συχνότητα	Ποσοστό
Λόγω έλλειψης ενημέρωσης από τους φορείς του κλάδου	15	33,3
Λόγω απουσίας ενημέρωσης από τα Μ.Μ.Ε.	13	28,9
Λόγω μη προσωπικού ενδιαφέροντος	6	12,0
Λόγω απουσίας των δραστηριοτήτων από την εκπαίδευση	11	22,0

Από τους 10 συμμετέχοντες που απάντησαν στην ερώτηση «Από πού έχετε ενημερωθεί σχετικά με το ψάρι ιχθυοτροφείου;» οι πέντε έδωσαν την απάντηση «Φίλους», οι τρεις έδωσαν την απάντηση «Προσωπική εκτίμηση», ενώ μόνο ένας έδωσε την απάντηση «Τηλεόραση».

Επιρροή της οικονομικής κρίσης στη κατανάλωση ψαριών στους κατοίκους Αθηνών

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων δήλωσε ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει πολύ (56%) ή πάρα πολύ (20%) τη κατανάλωση ψαριών ελεύθερης αλιείας στο οικογενειακό τραπέζι (Πίνακας 5), ενώ πολύ μικρότερο ποσοστό δήλωσε ότι έχει επηρεαστεί λίγο (22%) ή καθόλου (2%). Αντίστοιχα ήταν τα αποτελέσματα για την επίδραση της οικονομικής κρίσης στη κατανάλωση ψαριών ιχθυοτροφείου, με τη πλειοψηφία των συμμετεχόντων να δηλώνει ότι η κατανάλωσή τους έχει επηρεαστεί πολύ (54%) ή πάρα πολύ (16%), και μικρότερο πάλι ποσοστό των ερωτηθέντων να δηλώνει ότι έχει επηρεαστεί λίγο (28%) ή καθόλου (2%).

Πίνακας 5. Επιρροή της οικονομικής κρίσης στη κατανάλωση ψαριών στους κατοίκους Αθηνών

Η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει την κατανάλωση ψαριών ελεύθερης αλιείας στο οικογενειακό σας τραπέζι;	Συχνότητα	Ποσοστό
Πάρα πολύ	10	20,0
Πολύ	28	56,0
Λίγο	11	22,0
Καθόλου	1	2,0
Η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει την κατανάλωση ψαριών ιχθυοτροφείου στο οικογενειακό σας τραπέζι;		
Πάρα πολύ	8	16,0
Πολύ	27	54,0
Λίγο	14	28,0
Καθόλου	1	2,0

Σύγκριση κατανάλωσης ψαριού και κρέατος των κατοίκων Αθηνών

Σχετικά με τις προτιμήσεις των συμμετεχόντων που ήταν κάτοικοι Αθηνών, το 90% δήλωσε ότι προτιμάει συνήθως κρέας και μόλις το 10% δήλωσε ότι προτιμάει συνήθως ψάρι. Οι κυριότεροι λόγοι για τη προτίμηση του ψαριού έναντι του κρέατος, ήταν σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων ότι είναι πιο υγιεινό, καθώς και λόγω της ιδιότητάς του να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά χρόνιες ασθένειες (Πίνακας Π1 στο Παράρτημα).

Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να δηλώσουν τη προτίμησή τους σε κρέας ή ψάρι σε γεύματα εκτός σπιτιού. Από τους 50 συμμετέχοντες που ήταν κάτοικοι Αθηνών το 88% δήλωσαν ότι προτιμούν κυρίως κρέας και το 8% ότι προτιμούν κυρίως ψάρι (δύο συμμετέχοντες δεν συμπλήρωσαν το αντίστοιχο πεδίο του ερωτηματολογίου). Για τους συμμετέχοντες που δήλωσαν ότι προτιμούν κρέας σε γεύματα εκτός σπιτιού, ο κύριος λόγος για τη προτίμησή τους αυτή ήταν η χαμηλότερη τιμή του κρέατος έναντι του ψαριού, αφού το 43,2% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι το προτιμά επειδή είναι πιο οικονομικό. Ακολούθησαν η γευστικότητα του κρέατος σε σχέση με το ψάρι, με ποσοστό επιλεξιμότητας 34,1%, και η μεγαλύτερη ευκολία με την οποία μπορούν να βρουν κρέας σε χώρους εστίασης (20,5%).

Αντιθέτως, και οι τέσσερις συμμετέχοντες που δήλωσαν ότι προτιμούν συνήθως ψάρι όταν γευματίζουν εκτός σπιτιού, δήλωσαν ότι αυτό συμβαίνει λόγω του ότι θεωρούν ότι είναι πιο υγιεινό από το κρέας (βλ. Πίνακα 6).

Πίνακας 6. Λόγοι προτίμησης κρέατος και ψαριού σε γεύματα εκτός σπιτιού

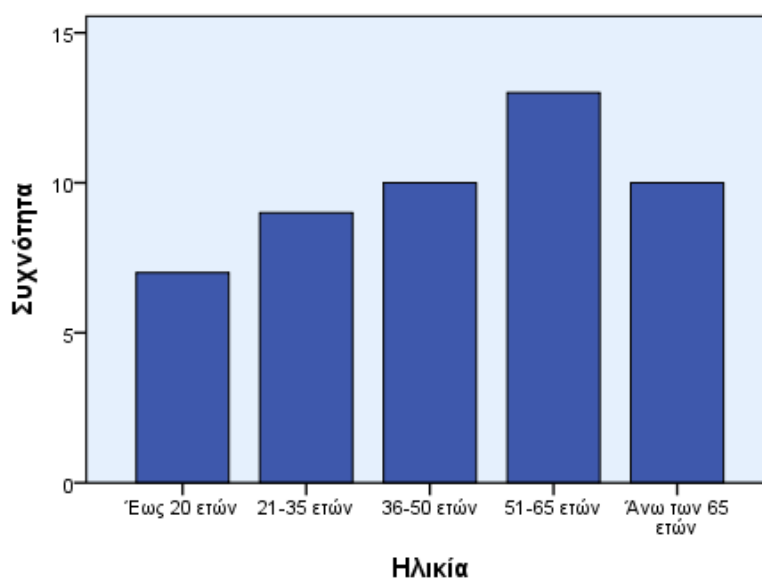
Όταν γευματίζετε εκτός σπιτιού, τι προτιμάτε κυρίως, κρέας ή ψάρι και για ποιόν από τους παρακάτω λόγους;		
	Κρέας Συχνότητα (%)	Ψάρι Συχνότητα (%)
Το βρίσκω πιο εύκολα	9 (20,5)	0 (0,0)
Είναι πιο οικονομικό	19 (43,2)	0 (0,0)
Είναι πιο υγιεινό	2 (4,5)	13 (85,7)
Είναι πιο γευστικό	15 (34,1)	1 (7,1)

Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να δηλώσουν αν θα ήθελαν να υπάρχει πιστοποιητικό ελέγχου ποιότητας ή κάποιο διακριτό σήμα ποιότητας στα ψάρια και στο κρέας που αγοράζουν. Η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων δήλωσε ότι θα ήθελε να υπάρχει τέτοιου είδους πιστοποιητικό στο κρέας (90%). Τρεις (6%) συμμετέχοντες δήλωσαν ότι δε θα ήθελαν να υπάρχει πιστοποιητικό ή σήμα ποιότητας και δυο (4%) συμμετέχοντες δήλωσαν ότι το ζήτημα δε τους απασχολεί. Μικρότερο ποσοστό των συμμετεχόντων δήλωσε ότι θα ήθελε να υπάρχει τέτοιο σήμα στα ψάρια που αγοράζουν (80%). Από αυτούς το 18% δήλωσαν ότι η ύπαρξη ή μη τέτοιου σήματος δεν τους απασχολεί.

Κάτοικοι Μεσολογγίου

Κοινωνικο – δημογραφικά στοιχεία κατοίκων Μεσολογγίου

Από τους 49 κατοίκους Μεσολογγίου που έλαβαν μέρος στην έρευνα, οι 16 (32,7%) ήταν άνδρες και οι 33 (67,3%) ήταν γυναίκες. Επιπλέον, 35 (71,4%) συμμετέχοντες δήλωσαν ότι είναι έγγαμοι και 14 (28,6%) δήλωσαν ότι είναι άγαμοι. Η ηλικιακή κατηγορία με τη μεγαλύτερη συχνότητα ήταν αυτή των 51 – 65 ετών, ενώ η ηλικιακή κατηγορία των έως 20 ετών ήταν αυτή με τη μικρότερη συχνότητα (Εικόνα 3). Το 38,8% ήταν απόφοιτοι Γυμνασίου ή Λυκείου και το 32,7% ήταν απόφοιτοι ΤΕΙ ή ΑΕΙ, ενώ το 26,5% ήταν απόφοιτοι δημοτικού.

Εικόνα 3. Κατανομή των συμμετεχόντων βάσει ηλικίας.

Το 20,4% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι το επάγγελμα του «αρχηγού» της οικογένειας είναι τεχνίτης (υδραυλικός, ηλεκτρολόγος, κ.λπ.), το 10,2% ότι είναι ιδιωτικός ή δημόσιος υπάλληλος, το 8,2% ότι είναι αγρότης (Πίνακας 7). Το 36,7% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι έχει δύο παιδιά, το 28,6% δήλωσε ότι δεν έχει καθόλου παιδιά και το 14,3%

δήλωσε ότι έχει ένα παιδί. πηλέον, ένας από τους ερωτηθέντες δήλωσε ότι στην οικογένεια υπάρχει ένα ακόμα προστατευόμενο μέλος (Πίνακας 7).

Το 40% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι έχει μηνιαίο εισόδημα από 500 έως 700 ευρώ, το 32,7% δήλωσε ότι έχει μηνιαίο εισόδημα από 250 έως 500 ευρώ και το 26,5% δήλωσε ότι έχει μηνιαίο εισόδημα από 750 έως 1000 ευρώ, ενώ κανένας από τους συμμετέχοντες δεν είχε μηνιαίο εισόδημα άνω των 1000 ευρώ (Πίνακας 7).

Πίνακας 7. Επάγγελμα αρχηγού της οικογένειας, αριθμός παιδιών και μηνιαίο εισόδημα των συμμετεχόντων

Επάγγελμα αρχηγού της οικογένειας	Συχνότητα	Ποσοστό
Αγρότης	4	8,2
Τεχνίτης (π.χ. υδραυλικός, ηλεκτρολόγος κ.λπ.)	10	20,4
Βιομηχανικός εργάτης	1	2,0
Οικοδόμος	3	6,1
Γιατρός, δικηγόρος, οικονομολόγος κ.λπ.	1	2,0
Προσωπική επιχείρηση	1	2,0
Ιδιωτικός υπάλληλος (π.χ. οδηγός, πωλητής κ.λπ.)	5	10,2
Δημόσιος και Δημοτικός υπάλληλος	5	10,2
Άλλο	19	38,8
Αριθμός παιδιών		
0	14	28,6
1	7	14,3
2	18	36,7
3	6	12,2
4	3	6,1
5	1	2,0
Μηνιαίο εισόδημα		
250-500 ευρώ	16	32,7
500-700 ευρώ	20	40,8
750-1000 ευρώ	13	26,5
1000-1500 ευρώ	0	0,0
1500 ευρώ και άνω	0	0,0

Συνήθειες κατανάλωσης ψαριών των κατοίκων Μεσολογγίου

Η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων δήλωσε ότι αγοράζει και καταναλώνει ψάρια κάθε εβδομάδα (91,8%). Κανένας από τους ερωτηθέντες δε δήλωσε ότι καταναλώνει στην οικογένειά του ψάρια με συχνότητα μικρότερη της μίας φορές το μήνα. Αναφορικά με τη κατηγορία ψαριών που οι συμμετέχοντες καταναλώνουν, το 51% δήλωσε ότι αγοράζει συνήθως «ψιλιά» ψάρια (μαρίδα, γαύρος, αθερίνα, σαρδέλα, κ.λπ.) και το 44,9% δήλωσε ότι αγοράζει συνήθως «χοντρά» ψάρια (λαβράκι, τσιπούρα, σαργός, συναγρίδα, κ.λπ.). Σχετικά με τη ποσότητα ψαριών που καταναλώνεται για ένα οικογενειακό γεύμα, το 32,7% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι αυτή είναι συνήθως ένα κιλό, το 44,9% δήλωσε ότι είναι συνήθως 1.5 – 2 κιλά και το 22,4% δήλωσε ότι είναι 2,5 κιλά ή περισσότερο. Αναφορικά με το τόπο αγοράς των ψαριών, το 42,9% δήλωσε ότι τα αγοράζει συνήθως από το Σούπερ Μάρκετ, το 36,7% δήλωσε ότι τα αγοράζει συνήθως από παραδοσιακά ιχθυοπωλεία και το 16,3% δήλωσε ότι τα αγοράζει συνήθως από τη λαϊκή αγορά, ενώ κανένας από τους συμμετέχοντες δε δήλωσε ότι τα αγοράζει συνήθως από τη κεντρική αγορά ψαριών ή από τη τοπική σκάλα.

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων δήλωσε ότι καταναλώνει ψάρια όλο το χρόνο (61,2%), το 30,6% δήλωσε ότι καταναλώνει ψάρια συνήθως το καλοκαίρι και το 6,1% δήλωσε ότι καταναλώνει ψάρια συνήθως την άνοιξη (Πίνακας 8). Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες που ήταν κάτοικοι Μεσολογγίου, ο κύριος λόγος κατανάλωσης ψαριών ήταν το γεγονός ότι θεωρείται υγιεινή τροφή (49%). Δεύτερη σε επιλεξιμότητα ήταν η απάντηση «Λόγω παράδοσης» (32,7%) και ακολούθησε η επιλογή «Λόγω γεύσης», με το 8,2% των συμμετεχόντων να επιλέγει την απάντηση αυτή (Πίνακας 8).

Οι βασικότεροι τρόποι με τους οποίους οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι διαπιστώνουν τη φρεσκότητα του ψαριού ήταν η εξέταση της κατάστασης του δέρματος (53,1%) και της οσμής του ψαριού (20,4%), ενώ μόνο το 10,2% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι εξετάζει τα

μάτια του ψαριού. Οι υπόλοιποι τρόποι διαπίστωσης της φρεσκότητας των ψαριών ακολούθησαν με αρκετά μικρότερη επιλεξιμότητα (Πίνακας 8).

Πίνακας 8. Εποχή κατανάλωσης ψαριών, λόγοι επιλογής ψαριών ως τροφή και τρόποι εξέτασης της φρεσκότητας του ψαριών.

Εποχή κατανάλωσης	Συχνότητα	Συχνότητα (%)
Άνοιξη	3	6,1
Καλοκαίρι	15	30,6
Φθινόπωρο	0	0,0
Χειμώνας	1	2,0
Όλο το χρόνο	30	61,2
Λόγος επιλογής		
Λόγω παράδοσης	16	32,7
Λόγω χαμηλού κόστους	3	6,1
Επειδή θεωρείται υγιεινή τροφή	24	49,0
Για τη θρεπτική του αξία	1	2,0
Λόγω γεύσης	4	8,2
Άλλο	1	2,0
Τρόπος εξέτασης φρεσκότητας ψαριών		
Μάτια	5	10,2
Οσμή	10	20,4
Βράγχια	2	4,1
Στυλνότητα δέρματος	2	4,1
Ακαμψία σώματος	3	6,1
Εξωτερικές εκκρίσεις δέρματος	0	0,0
Διόγκωση κοιλίας	1	2,0
Συνεκτικότητα σάρκας	3	6,1
Κατάσταση δέρματος	26	53,1
Άλλο	0	0,0

Προτιμήσεις ψαριών ελεύθερης αλιείας και ιχθυοτροφείου των κατοίκων Μεσολογγίου και αιτίες των προτιμήσεων

Η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων που ήταν κάτοικοι Μεσολογγίου δήλωσε ότι προτιμάει συνήθως ψάρια ελεύθερης αλιείας (93,9%), ενώ μόνο το 6,1% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι προτιμάει συνήθως ψάρια ιχθυοτροφείου. Από τους 46 συμμετέχοντες που δήλωσαν ότι επιλέγουν συνήθως ψάρια ελεύθερης αλιείας, οι 25 (54,3%) δήλωσαν ότι η επιλογή τους αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι τα θεωρούν πιο ασφαλή σε σχέση με τα ψάρια ιχθυοτροφείου. Επιπλέον, το 26,1% δήλωσε ότι τα επιλέγει επειδή τα θεωρεί ανώτερα ποιοτικά, το 15,2% επειδή μπορεί να τα βρει πιο εύκολα και το 4,3% επειδή είναι πιο φθηνά.

Τα είδη ψαριών που οι συμμετέχοντες καταναλώνουν ως επί το πλείστον όταν αγοράζουν ψάρια ιχθυοτροφείου (Πίνακας 9) είναι η τσιπούρα (65,3%), το λαβράκι (55,1%) και ο σολωμός (51%). Αντιθέτα, η χιόνα (100%), το γριβάδι (79,6%), το χέλι (71,4%) και η πέστροφα ιχθυοτροφείου (67,3%) είναι τα είδη ψαριών που δεν τα επιλέγει ποτέ όταν αγοράζει ψάρια ιχθυοτροφείου.

Πίνακας 9. Συχνότητα αγοράς ορισμένων ειδών ψαριού

Όταν αγοράζετε ψάρια ιχθυοτροφείου, ποιο από τα παρακάτω είδη επιλέγετε και με ποια συχνότητα;			
Είδος ψαριού	Συχνά (%)	Σπάνια (%)	Ποτέ (%)
Τσιπούρα	35 (65,3)	17 (34,7)	0 (0,0)
Λαβράκι	27 (55,1)	20 (40,8)	2 (4,1)
Χέλι	0 (0,0)	14 (28,6)	35 (65,3)
Πέστροφα	2 (4,1)	14 (28,6)	33 (67,3)
Γριβάδι (Κυπρίνος)	1 (2,0)	9 (18,4)	39 (79,6)
Φαγκρί	3 (6,1)	27 (55,1)	19 (38,8)
Χιόνα	0 (0,0)	0 (0,0)	49 (100,0)
Σολωμός	25 (51,0)	21 (42,9)	3 (6,1)

Αναφορικά με το βαθμό στον οποίο οι ίδιοι οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι είναι ενημερωμένοι σχετικά με το ψάρι ιχθυοτροφείου, η πλειοψηφία (51%) δήλωσε πολύ ενημερωμένη. Το 24,5% δήλωσε ότι θεωρεί ότι έχει μικρή ενημέρωση σχετικά με το ψάρι ιχθυοτροφείου και το υπόλοιπο 24,5% δήλωσε ότι δεν έχει καμία ενημέρωση. Από το σύνολο των συμμετεχόντων που δήλωσαν ότι δεν είναι επαρκώς ενημερωμένοι, το 87% δήλωσε ότι θα ήθελε και το 13% δήλωσε ότι δε θα ήθελε να υπάρχει μεγαλύτερη δυνατότητα ενημέρωσης. Ανάμεσα στους παράγοντες στους οποίους οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι οφείλεται η έλλειψη πληροφόρησής τους σχετικά με το ψάρι ιχθυοτροφείου, ο κυριότερος ήταν η έλλειψη ενημέρωσης από τους φορείς του κλάδου, εφόσον το 47,8% των συμμετεχόντων επέλεξε την απάντηση αυτή. Ακολούθησαν η απουσία ενημέρωσης από τα Μ.Μ.Ε. (26,1%) και η απουσία σχετικών δραστηριοτήτων από την εκπαίδευση (Πίνακας 10).

Πίνακας 10. Παράγοντες στους οποίους οφείλεται η έλλειψη ενημέρωσης για το ψάρι ιχθυοτροφείου

Αν δεν είστε ενημερωμένος για ποιό από τους παρακάτω	Συχνότητα	Συχνότητα (%)
Λόγω έλλειψης ενημέρωσης από τους φορείς του κλάδου	11	47,8
Λόγω απουσίας ενημέρωσης από τα Μ.Μ.Ε.	6	26,1
Λόγω μη προσωπικού ενδιαφέροντος	2	8,7
Λόγω απουσίας των δραστηριοτήτων από την εκπαίδευση	4	17,4

Από τους συμμετέχοντες εκείνους που δήλωσαν ότι θεωρούν ότι είναι επαρκώς ενημερωμένοι σχετικά με το ψάρι ιχθυοτροφείου, το 81,5% δήλωσε ότι αυτό συμβαίνει από προσωπική εκτίμηση, το 14,8% δήλωσε ότι έχει ενημερωθεί από φίλους και ένας δήλωσε ότι έχει ενημερωθεί από κάποια άλλη πηγή, πέραν των φίλων, της προσωπικής εκτίμησης, της τηλεόρασης ή των εφημερίδων.

Επιρροή της οικονομικής κρίσης στη κατανάλωση ψαριών στους κατοίκους Μεσολογγίου

Στην υποενότητα αυτή μελετήθηκε η επίδραση της οικονομικής κρίσης στις συνήθειες κατανάλωσης ψαριών ελεύθερης αλιείας και ιχθυοτροφείου των κατοίκων Μεσολογγίου. Το 96% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει πολύ ή πάρα πολύ τη κατανάλωση ψαριών ελεύθερης αλιείας στο οικογενειακό τραπέζι, ενώ μόνο το 4% δήλωσε ότι έχει επηρεαστεί λίγο. Αντίστοιχα, το 93,9% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει πολύ ή πάρα πολύ τη κατανάλωση ψαριών ιχθυοτροφείου στο οικογενειακό τραπέζι, και το 6,1% δήλωσε ότι έχει επηρεαστεί λίγο.

Σύγκριση κατανάλωσης ψαριού και κρέατος των κατοίκων Μεσολογγίου

Σχετικά με τις προτιμήσεις των συμμετεχόντων που ήταν κάτοικοι Μεσολογγίου, το 71,4% δήλωσε ότι προτιμάει συνήθως κρέας και μόλις το 28,6% δήλωσε ότι προτιμάει συνήθως ψάρι. Αναφορικά με τους λόγους προτίμησης του ψαριού έναντι του κρέατος, ο κυριότερος ήταν ότι θεωρείται πιο υγιεινό (53,8%). Ακόμα, το 38,5% ανέφερε ότι προτιμάει το ψάρι έναντι του κρέατος λόγω της ιδιότητάς του να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά χρόνιες ασθένειες και το 7,7% δήλωσε ότι το προτιμάει διότι φέρει ενδείξεις προέλευσης.

Στην ερώτηση «Όταν γευματίζετε εκτός σπιτιού τι προτιμάτε περισσότερο, κρέας ή ψάρι, και για ποιόν λόγο;» το 71,4% απάντησε ότι προτιμάει κρέας και το 26,5% απάντησε ότι προτιμάει ψάρι. Για τους συμμετέχοντες που δήλωσαν ότι προτιμούν κρέας σε γεύματα εκτός σπιτιού, οι κυριότεροι λόγοι για τη προτίμησή τους (Πίνακας 11), ήταν η γευστικότητα του (48,6%) και η χαμηλότερη τιμή του έναντι του ψαριού (45,7%). Αντίθετα, η απόλυτη πλειοψηφία των συμμετεχόντων που δήλωσαν ότι προτιμούν το ψάρι έναντι του κρέατος σε γεύματα εκτός σπιτιού, απάντησαν ότι η επιλογή τους οφείλεται στο γεγονός ότι το ψάρι είναι πιο υγιεινό, ενώ κανένας από τους συμμετέχοντες δεν επέλεξε κάποιον άλλο λόγο για τη προτίμησή του αυτή (Πίνακας 11).

Πίνακας 11. Λόγοι προτίμησης κρέατος και ψαριού σε γεύματα εκτός σπιτιού

	Όταν γευματίζετε εκτός σπιτιού, τι προτιμάτε κυρίως, κρέας ή ψάρι και	
	Κρέας Συχνότητα (%)	Ψάρι Συχνότητα (%)
Το βρίσκω πιο εύκολα	2 (5,7)	0 (0,0)
Είναι πιο οικονομικό	16 (45,7)	0 (0,0)
Είναι πιο υγιεινό	0 (0,0)	13 (100,0)
Είναι πιο γευστικό	17 (48,6)	0 (0,0)

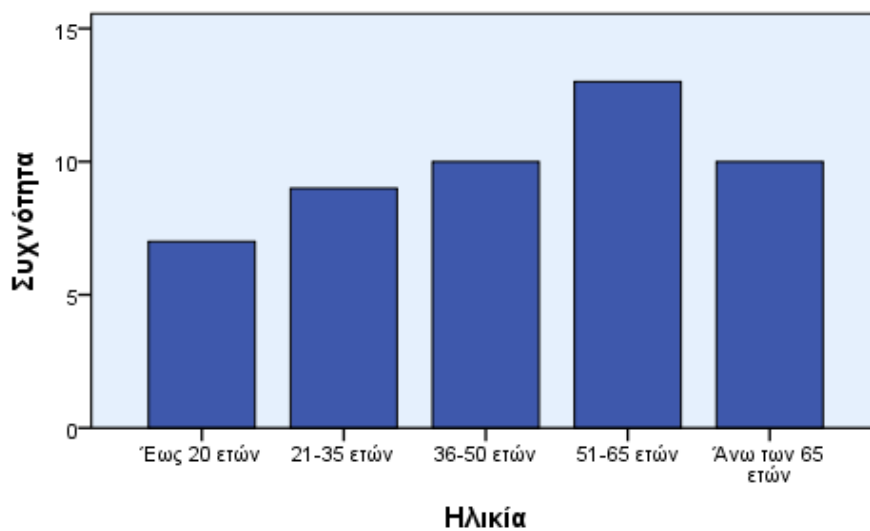
Στη συνέχεια, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να δηλώσουν αν θα ήθελαν να υπάρχει πιστοποιητικό ελέγχου ποιότητας ή κάποιο διακριτό σήμα ποιότητας στα ψάρια και στο κρέας που αγοράζουν. Το 91,8% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι θα ήθελε να υπάρχει τέτοιου είδους πιστοποιητικό στο κρέας (τέσσερις συμμετέχοντες δεν απάντησαν στην ερώτηση αυτή). Αντίθετα, μόνο το 65,3% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι θα ήθελε να υπάρχει πιστοποιητικό ή σήμα ποιότητας στα ψάρια, ενώ 17 (34,7%) συμμετέχοντες δήλωσαν ότι το ζήτημα αυτό δεν τους απασχολεί.

Κάτοικοι Πατρών

Κοινωνικο – δημογραφικά στοιχεία κατοίκων Πατρών

Από τους 49 συμμετέχοντες που ήταν κάτοικοι Πατρών, το 32,7% ήταν άνδρες και το 65,3% γυναίκες (ένας συμμετέχων δε δήλωσε το φύλο του). Η κατανομή των συμμετεχόντων σύμφωνα με την ηλικία τους παρουσιάζεται στην Εικόνα 4, όπου η ηλικιακή κλάση με την υψηλότερη συχνότητα ήταν εκείνη των 51 – 65 ετών (26,5%), ενώ η ηλικιακή κλάση με τη χαμηλότερη συχνότητα ήταν εκείνη των κάτω από τα 20 έτη (14,3%). Το 38,8% των συμμετεχόντων ήταν απόφοιτοι ΤΕΙ ή ΑΕΙ, το 32,7% ήταν απόφοιτοι Γυμνασίου ή Λυκείου,

το 14,3% ήταν απόφοιτοι Δημοτικού, το 6,1% δεν είχε πάει καθόλου σχολείου και το 4,1% είχε δίπλωμα μεταπτυχιακών σπουδών.

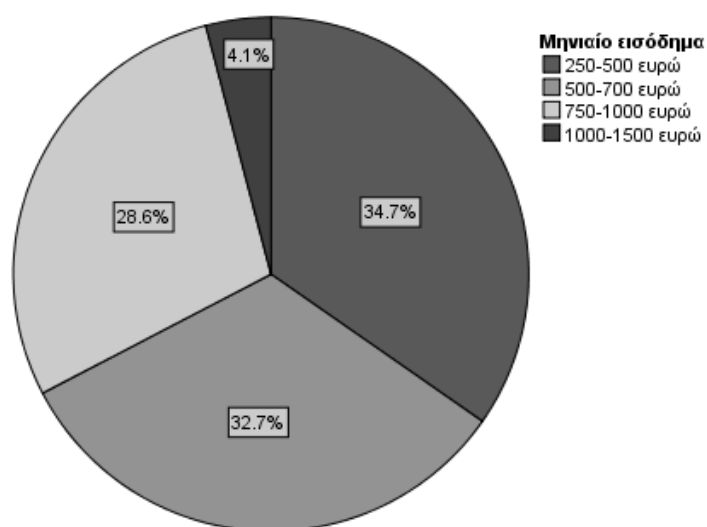

Εικόνα 4. Κατανομή των συμμετεχόντων βάσει ηλικίας.

Το 16,3% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι το επάγγελμα του «αρχηγού» της οικογένειας είναι τεχνίτης (υδραυλικός, ηλεκτρολόγος, ηλεκτρονικός κ.λπ.), το 14,3% ότι είναι δημόσιος ή δημοτικός υπάλληλος, το 10,2% ότι είναι ιδιωτικός υπάλληλος και το 10,2% ότι είναι αγρότης, ενώ το 40,8% επέλεξε την απάντηση «Άλλο» (βλ. Πίνακα 12). Το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων δήλωσαν ότι είναι άγαμοι 69,4%. Το 28,6% των συμμετεχόντων δεν είχε παιδιά, ενώ το 12,2% είχε ένα παιδί, το 30,6% είχε δύο παιδιά και το 28,6% είχε τρία ή περισσότερα παιδιά (Πίνακας 12). Το 34,7% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι έχει μηνιαίο εισόδημα από 250 έως 500 ευρώ, το 32,7% δήλωσε ότι έχει μηνιαίο εισόδημα από 500 έως 700 ευρώ και το 28,6% δήλωσε ότι έχει μηνιαίο εισόδημα από 750 έως 1000 ευρώ (Εικόνα 5).

Πίνακας 12. Επάγγελμα αρχηγού οικογένειας, αριθμός παιδιών και αριθμός προστατευόμενων μελών των συμμετεχόντων

Επάγγελμα αρχηγού της οικογένειας	Συχνότητα	Ποσοστό
Αγρότης	5	10,2
Τεχνίτης (π.χ. υδραυλικός, ηλεκτρολόγος κ.λπ.)	8	16,3
Βιομηχανικός εργάτης	0	0,0
Οικοδόμος	1	2,0
Γιατρός, δικηγόρος, οικονομολόγος κ.λπ.	2	4,1
Προσωπική επιχείρηση	0	0,0
Ιδιωτικός υπάλληλος (π.χ. οδηγός, πωλητής κ.λπ.)	5	10,2
Δημόσιος και Δημοτικός υπάλληλος	7	14,3
Άλλο	20	40,8
Αριθμός παιδιών		
0	14	28,6
1	6	12,2
2	15	30,6
3	8	16,3
4	4	8,2
5	2	4,1
Αριθμός προστατευόμενων μελών		
0	47	95,9
1	0	0,0
2	1	2,0
3	1	2,0

Εικόνα 5. Μηνιαίο εισόδημα συμμετεχόντων.

Συνήθειες κατανάλωσης ψαριών των κατοίκων Πατρών

Αναφορικά με τη συχνότητα κατανάλωσης ψαριών, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (89,8%) δήλωσε ότι αγοράζει και καταναλώνει ψάρια κάθε εβδομάδα. Σχεδόν οι μισοί από τους συμμετέχοντες δήλωσαν ότι αγοράζουν συνήθως «ψιλά» ψάρια (μαρίδα, γαύρος, αθερίνα, σαρδέλα, κ.λπ.) και το 46,9% ότι αγοράζει συνήθως «χοντρά» ψάρια (λαβράκι, τσιπούρα, σαργός, κ.λπ.). Σχετικά με τη ποσότητα ψαριών που καταναλώνεται για ένα οικογενειακό γεύμα, το 28,6% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι αυτή είναι συνήθως ένα κιλό, το 55,1% δήλωσε ότι είναι συνήθως 1.5 – 2 κιλά και το 12,2% δήλωσε ότι είναι 2,5 κιλά ή περισσότερο.

Σχετικά με το τόπο αγοράς των ψαριών, το 42,9% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι τα αγοράζει συνήθως από το Σούπερ Μάρκετ, το 34,7% από παραδοσιακά ιχθυοπωλεία και το 18,4% από τη λαϊκή αγορά, ενώ ελάχιστοι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι αγοράζουν από πλανόδιους ιχθυοπωλητές, την τοπική κεντρική αγορά ψαριών (Πίνακας 13). Το 71,4% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι καταναλώνει ψάρια όλο το χρόνο, ενώ το 26,5% δήλωσε ότι καταναλώνει συνήθως ψάρια το καλοκαίρι.

Ο κύριος λόγος κατανάλωσης ψαριών (Πίνακας 13) ήταν το γεγονός ότι θεωρείται υγιεινή τροφή (53,1%). Επιπλέον, το 22,4% απάντησε ότι καταναλώνει ψάρια λόγω παράδοσης και το 14,3% δήλωσε ότι καταναλώνει ψάρια για τη θρεπτική τους αξία, ενώ μόνο ένας συμμετέχων δήλωσε ότι τα προτιμά λόγω γεύσης.

Στην ερώτηση «Τι εξετάζετε κυρίως στα ψάρια που αγοράζετε, αναφορικά με τη φρεσκότητα;» η απάντηση με τη μεγαλύτερη συχνότητα ήταν η εξέταση της κατάστασης του δέρματος (40,8%). Επιπλέον, το 30,6% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι εξετάζει τα μάτια και το 22,4% δήλωσε ότι εξετάζει την οσμή του ψαριού. Οι υπόλοιποι τρόποι εξέτασης της φρεσκότητας του ψαριού ακολούθησαν με αρκετά χαμηλότερη συχνότητα (Πίνακας 13).

Πίνακας 13. Τόπος αγοράς ψαριών, λόγοι επιλογής ψαριών ως τροφή και τρόποι εξέτασης της φρεσκότητας του ψαριών

Τόπος αγοράς ψαριών	Συχνότητα	Συχνότητα (%)
Παραδοσιακό ιχθυοπωλείο	17	34,7
Λαϊκή αγορά	9	18,4
Κεντρική αγορά ψαριών	1	2,0
Σούπερ μάρκετ	21	42,9
Τοπική σκάλα	0	0,0
Πλανόδιοι ιχθυοπωλητές	1	2,0
Άλλο		
Λόγοι επιλογής		
Λόγω παράδοσης	11	22,4
Λόγω χαμηλού κόστους	3	6,1
Επειδή θεωρείται υγιεινή τροφή	26	53,1
Για τη θρεπτική του αξία	7	14,3
Λόγω γεύσης	1	2,0
Άλλο	1	2,0
Τρόπος εξέτασης φρεσκότητας		
Μάτια	15	30,6
Οσμή	11	22,4
Βράγχια	2	4,1
Στυλνότητα δέρματος	1	2,0
Ακαμψία σώματος	2	4,1
Εξωτερικές εκκρίσεις δέρματος	2	4,1
Διόγκωση κοιλίας	2	4,1
Συνεκτικότητα σάρκας	0	0,0
Κατάσταση δέρματος	20	40,8
Άλλο	0	0,0

Προτιμήσεις ψαριών ελεύθερης αλιείας και ιχθυοτροφείου των κατοίκων Πατρών και αιτίες των προτιμήσεων

Το 85,7% των συμμετεχόντων που ήταν κάτοικοι Πατρών, δήλωσε ότι προτιμάει συνήθως ψάρια ελεύθερης αλιείας και το 14,3% δήλωσε ότι προτιμάει συνήθως ψάρια ιχθυοτροφείου. Από τους 42 συμμετέχοντες που δήλωσαν ότι επιλέγουν συνήθως ψάρια ελεύθερης αλιείας, το 42,9% δήλωσε ότι αυτό συμβαίνει διότι τα ψάρια ελεύθερης αλιείας έχουν καλύτερη ποιότητα, το 38,1% διότι τα θεωρούν πιο ασφαλή, το 11,9% δήλωσε ότι τα

επιλέγει διότι μπορεί να τα βρει πιο εύκολα και τρεις συμμετέχοντες δήλωσαν ότι τα προτιμούν διότι είναι πιο φθηνά.

Τα είδη ψαριών ιχθυοτροφείου τα οποία οι συμμετέχοντες καταναλώνουν ως επί το πλείστον είναι η τσιπούρα (79,6%), το λαβράκι (67,3%) και ο σολωμός (65,3%) (Πίνακας 14). Αντίθετα, τα είδη ψαριών ιχθυοτροφείου που οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι καταναλώνουν λιγότερο είναι η χιόνα (98%) και το γριβάδι (71,4%). Το είδος ψαριών ιχθυοτροφείου που οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι επιλέγουν μεν αλλά με χαμηλότερη συχνότητα είναι το φαγκρί (40,8%). Τα είδη ψαριών ιχθυοτροφείου που καταναλώνονται σε αρκετά χαμηλή συχνότητα από τους συμμετέχοντες είναι το χέλι και η πέστροφα, αφού αρκετά υψηλά ποσοστά των συμμετεχόντων δήλωσαν ότι τα επιλέγουν σπάνια ή δεν τα επιλέγουν ποτέ (Πίνακας 14).

Πίνακας 14. Συχνότητα αγοράς ορισμένων ειδών ψαριού

Όταν αγοράζετε ψάρια ιχθυοτροφείου, ποιο από τα παρακάτω είδη			
Είδος ψαριού	Συχνά (%)	Σπάνια (%)	Ποτέ (%)
Τσιπούρα	39 (79,6)	9 (18,4)	1 (2,0)
Λαβράκι	33 (67,3)	11 (22,4)	5 (10,2)
Χέλι	1 (2,0)	20 (40,8)	28 (57,1)
Πέστροφα	2 (4,1)	20 (40,8)	27 (55,1)
Γριβάδι (Κυπρίνος)	0 (0,0)	14 (28,6)	35 (71,4)
Φαγκρί	20 (40,8)	20 (40,8)	9 (18,4)
Χιόνα	0 (0,0)	1 (2,0)	48 (98,0)
Σολωμός	32 (65,3)	14 (28,6)	3 (6,1)

Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να δηλώσουν το βαθμό στον οποίο εκτιμούν ότι είναι ενημερωμένοι σχετικά με το ψάρι ιχθυοτροφείου. Σχεδόν οι μισοί συμμετέχοντες (49%) δήλωσαν ότι είναι λίγο ενημερωμένοι σχετικά με το ψάρι ιχθυοτροφείου, ενώ το 32,7% ότι είναι πολύ ενημερωμένοι. Από αυτούς που δήλωσαν ότι δεν είναι επαρκώς ενημερωμένοι, το 85,3% δήλωσε ότι θα ήθελε να υπάρξει μεγαλύτερη

δυνατότητα ενημέρωσης και το 14,7% απάντησε αρνητικά στην αντίστοιχη ερώτηση. Σχετικά με τους παράγοντες στους οποίους οι συμμετέχοντες απέδωσαν την έλλειψη πληροφόρησης, οι κυριότεροι ήταν η έλλειψη ενημέρωσης από τους φορείς του κλάδου (42,4%) και η απουσία ενημέρωσης από τα Μ.Μ.Ε. (36,4%). Ακόμα, το 18,2% των συμμετεχόντων ανέφερε σαν παράγοντα έλλειψης πληροφόρησης για το ψάρι ιχθυοτροφείου την απουσία σχετικών δραστηριοτήτων από την εκπαίδευση (Πίνακας 15).

Πίνακας 15. Παράγοντες στους οποίους οφείλεται η έλλειψη ενημέρωσης για το ψάρι ιχθυοτροφείου και πηγές ενημέρωσης σχετικά με το ψάρι ιχθυοτροφείου

Αν δεν είστε ενημερωμένος για ποιό από τους παρακάτω	Συχνότητα	Συχνότητα (%)
Λόγω έλλειψης ενημέρωσης από τους φορείς του κλάδου	14	42,4
Λόγω απουσίας ενημέρωσης από τα Μ.Μ.Ε.	12	36,4
Λόγω μη προσωπικού ενδιαφέροντος	1	3,0
Λόγω απουσίας των δραστηριοτήτων από την εκπαίδευση	6	18,2
Από πού έχετε ενημερωθεί σχετικά με το ψάρι ιχθυοτροφείου;		
Προσωπική εκτίμηση	12	75,0
Φίλους	3	18,8
Τηλεόραση	0	0,0
Εφημερίδες	1	6,3

Το 1/3 των συμμετεχόντων (75%) δήλωσαν ότι είναι πολύ ενημερωμένοι σχετικά με το ψάρι ιχθυοτροφείου, γεγονός που οφείλεται σε προσωπική εκτίμηση, ενώ το 18,8% απάντησε ότι έχει ενημερωθεί από φίλους (Πίνακας 15).

Επιρροή της οικονομικής κρίσης στη κατανάλωση ψαριών στους κατοίκους Πατρών

Στη συνέχεια της έρευνας μελετήθηκε η επίδραση της οικονομικής κρίσης στις συνήθειες κατανάλωσης ψαριών ελεύθερης αλιείας και ιχθυοτροφείου των κατοίκων Μεσολογίου. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων δήλωσε ότι η κατανάλωση ψαριών ελεύθερης αλιείας στο οικογενειακό τραπέζι έχει επηρεαστεί πολύ (87,8%) ή πάρα πολύ (6,1%) από την οικονομική κρίση (Πίνακας 16), ενώ πολύ μικρότερο ποσοστό δήλωσε ότι

έχει επηρεαστεί λίγο (6,1%). Αντίστοιχα ήταν τα αποτελέσματα για την επίδραση της οικονομικής κρίσης στη κατανάλωση ψαριών ιχθυοτροφείου, με τη πλειοψηφία των συμμετεχόντων να δηλώνει ότι η κατανάλωσή τους έχει επηρεαστεί πολύ (79,6%), ενώ μικρότερο ποσοστό των ερωτηθέντων δηλώνει ότι έχει επηρεαστεί λίγο (12,2%) ή καθόλου (4,1%).

Πίνακας 16. *Επιρροή της οικονομικής κρίσης στη κατανάλωση ψαριών στους κατοίκους Πατρών*

Η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει την κατανάλωση ψαριών ελεύθερης αλιείας;	Συχνότητα	Συχνότητα (%)
Πάρα πολύ	3	6,1
Πολύ	43	87,8
Λίγο	3	6,1
Καθόλου	0	0,0
Η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει την κατανάλωση ψαριών ιχθυοτροφείου;		
Πάρα πολύ	2	4,1
Πολύ	39	79,6
Λίγο	6	12,2
Καθόλου	2	4,1

Σύγκριση κατανάλωσης ψαριού και κρέατος των κατοίκων Πατρών

Σχετικά με τις προτιμήσεις των συμμετεχόντων που ήταν κάτοικοι Πατρών, το 69,4% δήλωσε ότι προτιμάει συνήθως κρέας, ενώ το 30,6% ότι προτιμάει συνήθως ψάρι. Οι κυριότεροι λόγοι για τη προτίμηση του ψαριού έναντι του κρέατος, ήταν σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων ότι είναι πιο υγιεινό (60%) και ότι έχει την ιδιότητα να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά χρόνιες ασθένειες (26,7%) (Πίνακας Π2 στο Παράρτημα). Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να δηλώσουν τη προτίμησή τους σε κρέας ή ψάρι σε γεύματα εκτός σπιτιού. Το 71,4% των ερωτηθέντων απάντησε ότι προτιμάει κρέας, ενώ το 28,6% ότι προτιμάει ψάρι σε γεύματα εκτός σπιτιού. Για τους συμμετέχοντες που δήλωσαν ότι προτιμούν κρέας σε γεύματα εκτός σπιτιού, ο κύριος λόγος για τη προτίμησή τους αυτή

ήταν η χαμηλότερη τιμή του κρέατος έναντι του ψαριού (45,7%), ενώ ακολούθησαν η γευστικότητα του κρέατος σε σχέση με το ψάρι (42,9%) και η μεγαλύτερη ευκολία με την οποία μπορούν να βρουν κρέας σε χώρους εστίασης (5,7%). Αντίθετα, το 85,7% των συμμετεχόντων που προτιμούν ψάρι σε γεύματα εκτός σπιτιού, δήλωσαν ότι αυτή η επιλογή οφείλεται στο ότι το ψάρι είναι πιο υγιεινό από το κρέας (Πίνακας 17).

Πίνακας 17. Λόγοι προτίμησης κρέατος και ψαριού σε γεύματα εκτός σπιτιού

	Όταν γευματίζετε εκτός σπιτιού, τι προτιμάτε κυρίως, κρέας ή ψάρι	
	Κρέας Συχνότητα (%)	Ψάρι Συχνότητα (%)
Το βρίσκω πιο εύκολα	2 (5,7)	0 (0,0)
Είναι πιο οικονομικό	16 (45,7)	0 (0,0)
Είναι πιο υγιεινό	1 (2,9)	12 (85,7)
Είναι πιο γευστικό	15 (42,9)	1 (7,1)

Σχεδόν όλοι οι συμμετέχοντες ήθελαν να υπάρχει πιστοποιητικό ελέγχου ποιότητας ή κάποιο διακριτό σήμα ποιότητας στο κρέας που αγοράζουν (98%), ενώ αντίθετα, μικρότερο ποσοστό των συμμετεχόντων δήλωσε ότι θα ήθελε να υπάρχει πιστοποιητικό ή σήμα ποιότητας στα ψάρια (73,5%). Το 20,4% των συμμετεχόντων δήλωσαν ότι το ζήτημα αυτό δεν τους απασχολεί, ενώ το 6,1% ότι δε θα ήθελαν να υπάρχει πιστοποιητικό ελέγχου ποιότητας στα ψάρια.

4. ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Η παρούσα εργασία επικεντρώθηκε στην αποτύπωση των καταναλωτικών προτιμήσεων σχετικά με τα αλιευόμενα και τα εκτρεφόμενα ψάρια, καθώς επίσης και στις αιτίες που καθορίζουν την προτίμηση αυτή ξεχωριστά για τους κατοίκους Αθηνών, Πατρών, Μεσολογγίου.

Από την ανάλυση των ερωτηματολογίων προέκυψε ότι οι κάτοικοι Μεσολογγίου καταναλώνουν συχνότερα και σε μεγαλύτερη ποσότητα ψάρια σε σχέση με τους κατοίκους Πατρών και Αθηνών. Αντίθετα οι κάτοικοι Αθηνών προτιμούν το κρέας έναντι του ψαριού τόσο για γεύματα εντός όσο και εκτός σπιτιού σε μεγαλύτερο βαθμό από τους κατοίκους Πατρών και Μεσολογγίου. Οι κυριότεροι σε επιλεξιμότητα λόγοι επιλογής είναι κυρίως οικονομικοί, γευστικοί ενώ επιπλέον έχουν να κάνουν με την ευκολία εύρεσης του κρέατος. Έτσι λοιπόν η τάση των καταναλωτών επηρεάζεται τόσο από κοινωνικά - οικονομικά χαρακτηριστικά όσο και από τον τόπο διαμονής τους.

Αναφορικά με τον τόπο αγοράς των ψαριών προκύπτει πως το Σούπερ Μάρκετ κατέχει ηγετική θέση επιλογής για τους κατοίκους και των τριών περιοχών της έρευνας. Αξίζει να τονιστεί πως η αμέσως επόμενη επιλογή αγοράς στο Μεσολόγγι και την Πάτρα είναι το παραδοσιακό ιχθυοπωλείο κάτι που δεν ισχύει στην Αθήνα, καθώς ως δεύτερη επιλογή έρχεται είναι η λαϊκή αγορά. Εν αντιθέσει ο Έλληνας καταναλωτής δε δείχνει την προτίμηση του στην τοπική σκάλα και στους πλανόδιους ιχθυοπωλητές. Τα γεωγραφικά και κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά παίζουν καθοριστικό ρόλο στην επιλογή αυτή.

Οι καταναλωτικές συνήθειες ως προς την κατηγορία ψαριών («ψιλά»: μαρίδα, γαύρος κ.λπ.- «χοντρά» (λαβράκι, τσιπούρα κ.λπ.)) δεν διέφεραν σημαντικά μεταξύ των κατοίκων

Αθηνών, Μεσολογγίου και Πατρών. Από τα αποτελέσματα φάνηκε ότι και στις τρεις περιοχές οι καταναλωτές αγοράζουν εξίσου τόσο μικρά όσο και μεγάλα σε μέγεθος ψάρια.

Σύμφωνα με τους ερωτηθέντες οι κυριότεροι τρόποι εξέτασης αναφορικά με την φρεσκότητα του ψαριού είναι: η κατάσταση δέρματος, η οσμή, τα μάτια ενώ ακολουθούν με μικρότερα ποσοστά τα βράγχια, η ακαμψία σώματος και η διόγκωση κοιλιακής χώρας.

Επίσης, οι ερωτηθέντες δεν φάνηκε να προτιμούν την αγορά ψαριών ιχθυοτροφείου καθώς ποσοστό μεγαλύτερο από το 72% των κατοίκων και στις τρεις αυτές περιοχές αγοράζει και καταναλώνει ψάρια ελεύθερης αλιείας. Η επιλογή αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι θεωρεί τα ψάρια ελεύθερης αλιείας ανώτερα ποιοτικά, πιο ασφαλή, και ότι μπορεί να τα βρει ευκολότερα. Ως προς την ενημέρωση για το ψάρι ιχθυοτροφείου η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων που ήταν κάτοικοι Αθηνών δήλωσε ότι είτε δεν είναι καθόλου ενημερωμένοι (48%) είτε είναι λίγο ενημερωμένοι (42%). Παρόμοια εικόνα παρατηρείται και στην Πάτρα με το 18,4% των συμμετεχόντων να δηλώνουν καθόλου ενημερωμένοι και το 49% να δηλώνουν λίγο ενημερωμένοι. Αντίθετα, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων στο Μεσολόγγι (51%) δήλωσε πολύ ενημερωμένη. Οι κυριότεροι παράγοντες στους οποίους οι συμμετέχοντες απέδωσαν την έλλειψη πληροφόρησης τους ήταν η έλλειψη ενημέρωσης από τους φορείς του κλάδου, η απουσία ενημέρωσης από τα Μ.Μ.Ε και η απουσία σχετικών δραστηριοτήτων από την εκπαίδευση. Παρόλα αυτά η συντριπτική πλειοψηφία των καταναλωτών (85,3 %) απάντησε πως θα ήθελε μεγαλύτερη δυνατότητα ενημέρωσης.

Από τα καλλιεργούμενα ψάρια η τσιπούρα χαρακτηρίζεται ως το πιο «συχνά» καταναλισκόμενο ψάρι. Έτσι λοιπόν το 79,6% των κατοίκων Πατρών το 65,3% των κατοίκων Μεσολογγίου και το 62% των κατοίκων Αθηνών επιλέγει να αγοράζει την τσιπούρα συχνά για το οικογενειακό του τραπέζι.

Η πλειοψηφία των κατοίκων Αθηνών αγοράζει σπάνια το λαβράκι (42%). Αντίθετα οι κάτοικοι Πατρών και Μεσολογγίου διαφοροποιούν τη συμπεριφορά τους με το 67,3% και το 55,1% αντίστοιχα να αγοράζουν το λαβράκι συχνά.

Ο σολομός αγοράζεται συχνά από το 65,3% των κατοίκων Πατρών το 58% των κατοίκων Αθηνών και το 51% των κατοίκων Μεσολογγίου. Αξίζει να σημειωθεί πως ένα ποσοστό της τάξης του 42,9% των κατοίκων Μεσολογγίου επιλέγει να αγοράζει τον σολομό σπάνια.

Το χέλι η χιόνα είναι καλλιεργούμενα είδη που δεν τα συναντά κανείς στις προτιμήσεις του Έλληνα καταναλωτή. Ενδεικτικά το 76% το 65,3% και το 57,1% των κατοίκων Αθηνών, Μεσολογγίου, Πατρών απάντησαν πως δεν αγοράζουν ποτέ το χέλι. Δυσοίωνη εικόνα επικρατεί και για την κατανάλωση της χιόνας με την συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων (έως 100%) να επισημάνει πως δεν την προτιμά ποτέ.

Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες η επίδραση της οικονομικής κρίσης είναι μεγαλύτερη στα ψάρια ελεύθερης αλιείας από αυτά του ιχθυοτροφείου. Έτσι λοιπόν το 96% το 93,9% και το 76% των κατοίκων Μεσολογγίου, Πατρών, Αθηνών υπογράμμισε πως η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει πολύ η παρά πολύ την κατανάλωση ψαριών ελεύθερης αλιείας. Μικρότερα ποσοστά παρατηρούνται στα ψάρια ιχθυοτροφείου με το 93,4% το 85,7% και το 70% των κατοίκων Μεσολογγίου, Πατρών και Αθηνών να δηλώνουν πως η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει πολύ η πάρα πολύ την κατανάλωση τους.

Τα συμπεράσματα της έρευνας αυτής σκιαγραφούν αρκετά ικανοποιητικά τις απαιτήσεις και τις ιδιαίτερες προτιμήσεις του Έλληνα καταναλωτή για τα ψάρια ελεύθερης αλιείας. Η γνώση των καταναλωτών όσον αφορά σε θέματα προέλευσης, διατροφής, διαθεσιμότητας, διακίνησης και εμπορίας επηρεάζει άρδην την αγοραστική και καταναλωτική τους συμπεριφορά, συμβάλλοντας έτσι καταλυτικά στην τόνωση της αγοράς για τα ψάρια ελεύθερης αλιείας. Αντίθετη εικόνα παρατηρείται στα ψάρια ιχθυοτροφείου. Η

έλλειψη πληροφόρησης σε θέματα που αφορούν την φρεσκότητα, την προέλευση, την διατροφή και την θρεπτική αξία, δημιουργούν συναισθήματα φόβου, καχυποψίας, και επιφυλακτικότητας στον Έλληνα καταναλωτή για τα καλλιεργούμενα ψάρια. Παρόλα αυτά η οικονομική κρίση που μαστίζει την Ελλάδα τα τελευταία χρόνια σε συνδυασμό με την πολιτική χαμηλών τιμών μπορεί να επηρεάσει σημαντικά την τάση των καταναλωτών τουλάχιστον στην πλειοψηφία τους. Παράλληλα η υιοθέτηση εξελιγμένων μορφών μάρκετινγκ με στόχο την συχνή προβολή των προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας θα προσφέρει αφενός τόνωση στη ζήτηση και αφετέρου την διατήρηση της πρωτοπορίας του κλάδου των Ελληνικών υδατοκαλλιεργειών. Η πολιτική αυτή θα πρέπει να πείσει τους καταναλωτές ότι τα καλλιεργούμενα ψάρια αποτελούν υγιεινή τροφή υψηλής διατροφικής αξίας και μπορούν παράλληλα να είναι ελεγχόμενα και πιστοποιημένα. Τέλος η καταλυτική επίδραση που ασκούν στους καταναλωτές τα Μ.Μ.Ε και ο τύπος, με τις κατά καιρούς ανακοινώσεις τους, μπορούν να αποτελέσουν εργαλείο ενημέρωσης του καταναλωτή για την ποιότητα ιχθυοτροφών, για τα κριτήρια ελέγχου της ποιότητας και της φρεσκότητας των ψαριών.

Στον παρακάτω πίνακα πραγματοποιείται η συγκριτική αξιολόγηση ψαριών ελεύθερης αλιείας και ιχθυοτροφείου βάσει 15 χαρακτηριστικών από τους κατοίκους Αθηνών, Μεσολογίου, Πατρών. Σε αδρές γραμμές γίνεται αμέσως αντιληπτό πως τα ψάρια ελεύθερης αλιείας υπερέχουν στο σύνολο των παραγόντων από εκείνα του ιχθυοτροφείου. Πιο αναλυτικά οι ερωτηθέντες χαρακτηρίζουν τα ψάρια ελεύθερης αλιείας ως ιδιαίτερα ασφαλή στους παράγοντες «Υγιεινή διακίνησης / εμπορίας», «Παρουσία βλαβερών ουσιών», «Ποιότητα διατροφής», «Παρουσία ασθενειών», «Φρεσκότητα». Παράλληλα εκφράζουν την θετική τους στάση σε θέματα αναφορικά με την πιστοποίηση της ποιότητας των ψαριών. Επιπλέον δηλώνουν πως γνωρίζουν τόσο την θρεπτική τους αξία όσο και την προέλευση τους. Παρόλα αυτά στον παράγοντα «τιμή» οι κάτοικοι Αθηνών διαφοροποιούν την συμπεριφορά τους τοποθετώντας αρνητικό πρόσημο σε αντιδιαστολή με τους κατοίκους

Μεσολογγίου και Πατρών. Αντίθετα η έλλειψη ενημέρωσης των καταναλωτών για το ψάρι ιχθυοκαλλιέργειας έχει ως αποτέλεσμα την εκδήλωση επιφυλακτικής στάσης, βάζοντας έτσι αρνητικό πρόσημο στους περισσότερους παράγοντες. Παρόλα αυτά οι κάτοικοι Αθηνών χαρακτηρίζονται ως περισσότερο ευαισθητοποιημένοι σε θέματα «Ποιότητας διατροφής», «Γνώσης προέλευσης», «Φρεσκότητας», «πιστοποίηση ποιότητας» για τα καλλιεργούμενα ψάρια εν αντιθέσει με τους κατοίκους Μεσολογγίου και Πατρών. Τέλος ως προς την τιμή οι συμμετέχοντες δήλωσαν φανερά την ικανοποίησή τους, βάζοντας θετικό πρόσημο στον παράγοντα αυτόν.

Πίνακας 18. Συγκριτική αξιολόγηση της άποψης των καταναλωτών των Αθηνών, Μεσολογγίου και Πατρών, για διάφορους παράγοντες που αφορούν στα ψάρια ελεύθερης αλιείας και ιχθυοτροφείου.

Παράγοντες	Γενική εικόνα *		Σύγκριση μεταξύ των πόλεων **					
	Ελεύθερης Αλιείας	Ιχθυοκ/γείας	Ψάρι ελεύθερης αλιείας			Ψάρι ιχθυοτροφείου		
			Αθήνα	Μεσολόγγι	Πάτρα	Αθήνα	Μεσολόγγι	Πάτρα
Φυσιολογική ανάπτυξη	+	-	++	+	++	-	--	+
Θρεπτική αξία	+	-	++	++	++	-	-	+
Γευστική ποιότητα	+	-	++	++	++	-	--	--
Οπτική εμφάνιση	+	-	++	++	+	-	--	-
Παρουσία βλαβερών ουσιών	+	-	+	+	+	-	--	-
Ποιότητα διατροφής	+	-	++	++	+	+	-	-
Παρουσία ασθενειών	+	-	++	++	+	-	--	-
Γνώση προέλευσης	+	-	+	++	++	+	--	-
Υγιεινή διακίνησης/εμπορίας	+	-	+	++	++	+	--	-
Φρεσκότητα	+	-	++	+	+	+	-	-
Πιστοποίηση ποιότητας/προέλευσης	+	-	+	++	++	+	-	-
Ποικιλία επιλογών στα είδη	+	-	+	++	++	-	-	-
Ποικιλία επιλογών στα μεγέθη	+	-	++	++	+	-	--	-
Διαθεσιμότητα	+	-	+	++	+	-	--	-
Τιμή	-	+	-	+	+	++	++	++

*: Γενική τάση της άποψης των καταναλωτών για κάθε παράγοντα ανεξαρτήτως περιοχής προέλευσης. ([+]: Θετική εικόνα, βαθμολόγηση με 4 ή 5 σε ποσοστό >50% των ερωτηθέντων, [-]: Αρνητική εικόνα, βαθμολόγηση με 1 ή 2 σε ποσοστό >50% των ερωτηθέντων.

** : Σύγκριση της άποψης των καταναλωτών μεταξύ των πόλεων για τα ψάρια ελεύθερης αλιείας και καλλιεργούμενα. ([++]: Πολύ θετική εικόνα, βαθμολόγηση με 4 ή 5 σε ποσοστό >50% των ερωτηθέντων. [+]: Θετική εικόνα, βαθμολόγηση με 4 ή 5 σε ποσοστό μεγαλύτερο από το ποσοστό που βαθμολόγησαν με 1 ή 2. Αντίστοιχα για τα [--] και [-].

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- SPSS (1999): *SPSS BASE 9.0: Applications Guide*. SPSS Inc., Chicago.
- Ψάλλας, Ζ. (1998): Μειώνονται τα αλιποθέματα των Ωκεανών. ΕΞΠΡΕΣ, Ειδική έκθεση για τις Ιχθυοκαλλιέργειες. Οκτώβριος 1998.
- Μπάτζιος, Χρ., Αγγελίδης, Π., Μουτόπουλος, Δ.Κ., Χρυσοπολίτου, Β. & Αναστασιάδου, Χρ. (2002): Καταναλωτικές προτιμήσεις για τα ψάρια ελεύθερης αλιείας στην Ελλάδα. Υπό δημοσίευση.
- Παπανικολάου, Γ. (1998): Κλειδί για την αύξηση των πωλήσεων η έρευνα αγοράς. *ΕΞΠΡΕΣ*, Ειδική έκθεση για τις Ιχθυοκαλλιέργειες. Οκτώβριος 1998.
- Μπάτζιος, Χρ. (1999): *Στατιστική, Τεύχος Α': Εφαρμοσμένη Στατιστική στην Κτηνιατρική Εκπαίδευση*. Εκδόσεις Σύγχρονη Παιδεία. Θεσσαλονίκη.
- Αγιοβλαστίτη, Ο. (1998). Θαλάσσια αλιεία. Εισήγηση ομάδας εργασίας για την εμπορία των αλιευτικών προϊόντων, στο 5^ο Συμβούλιο Αγροτικής Πολιτικής. Αθήνα.

Η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στις προτιμήσεις των καταναλωτών σχετικά με τα αλιευόμενα και εκτρεφόμενα ψάρια καθώς και τις αιτίες που καθορίζουν τις προτιμήσεις αυτές στους κατοίκους Αθηνών, Μεσολογίου, Πατρών. Προκειμένου να διεξαχθεί η έρευνα χρησιμοποιήθηκε εστιασμένο ερωτηματολόγιο το οποίο συμπληρώθηκε από δείγμα 148 καταναλωτών που επιλέχθηκαν τυχαία. Το καταναλωτικό κοινό απάντησε σε ερωτήσεις που αφορούσαν σχετικά με τις προτιμήσεις ψαριών ελεύθερης αλιείας και ιχθυοτροφείου, την συχνότητα αγοράς ορισμένων ειδών ψαριού, την ενημέρωση για το ψάρι ιχθυοτροφείου, την επιρροή της οικονομικής κρίσης στην κατανάλωση άγριων και ελεγχόμενων αλιευμάτων κ.ά. Από τα αποτελέσματα προέκυψε ότι ένα μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων και στις τρεις περιοχές της έρευνας προτιμούν την αγορά και κατανάλωση ψαριών ελεύθερης αλιείας (>72%). Τα αίτια που καθορίζουν την επιλογή αυτή είναι η υπεροχή των αλιευόμενων ιχθυδίων σε θέματα ποιότητας, ασφάλειας, ευκολίας εύρεσης καθώς και η έλλειψη ενημέρωσης όσον αφορά τα ψάρια ιχθυοκαλλιέργειας τόσο από τους φορείς του κλάδου όσο και από τα Μ.Μ.Ε και την εκπαίδευση. Ωστόσο, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε πως θα ήθελε μεγαλύτερη δυνατότητα ενημέρωσης. Τέλος η πλειοψηφία των ερωτηθέντων τόνισε πως η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει σημαντικά την κατανάλωση τόσο ψαριών ελεύθερης αλιείας όσο και ιχθυοτροφείου.

Abstract

The present study focuses on consumer preferences regarding the wild caught and farmed fish in relation to consumer's demographic characteristics. In order to carry out the research a focused questionnaire was used distributed to consumers inhabit different areas of Greece; Athens, Messolonghi and Patras. A total of 148 questionnaires were filled by randomly selected consumers. Results showed that in all three areas a large percentage of the consumers favor the purchase and consumption of wild caught fish (> 72%), mostly because of higher fish quality, safety, ease of finding and lack of information regarding farmed fish. With respect to the latter a vast majority of the respondents declare that they would like to have been more updated. In addition, the majority of respondents declared that the current economic crisis has significantly affected the quantity of consumption of both wild caught fish and farmed fish.

6. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας Π 1

Αν προτιμάτε ψάρι για ποιόν από τους παρακάτω λόγους;	Συχνότητα	Συχνότητα (%)
Είναι πιο οικονομικό	0	0.0
Είναι πιο γευστικό	2	28.6
Είναι πιο υγιεινό	4	57.1
Το βρίσκω πιο εύκολα	1	14.3
Περιέχει λιγότερες θερμίδες ανά μερίδα	1	14.3
Αντιμετωπίζει αποτελεσματικά χρόνιες ασθένειες	3	42.9
Υπάρχουν ενδείξεις προέλευσης	1	14.3

Πίνακας Π 2

Αν προτιμάτε ψάρι για ποιόν από τους παρακάτω λόγους;	Συχνότητα	Συχνότητα (%)
Είναι πιο οικονομικό	1	6.7
Είναι πιο γευστικό	1	6.7
Είναι πιο υγιεινό	9	60.0
Το βρίσκω πιο εύκολα	0	0.0
Περιέχει λιγότερες θερμίδες ανά μερίδα	0	0.0
Αντιμετωπίζει αποτελεσματικά χρόνιες ασθένειες	4	26.7
Υπάρχουν ενδείξεις προέλευσης	0	0.0

Πίνακας Π 3

Σχέση προτίμησης γενικής κατηγορίας ψαριών και πόλης κατοικίας

		Κατηγορία ψαριών		
		Ψιλά	Χοντρά	Σύνολο
Πόλη	Αθήνα	26	21	47
	Μεσολόγγι	25	22	47
	Πάτρα	24	23	47
	Σύνολο	75	66	141

Πίνακας Π 4*Σχέση λόγου προτίμησης του ψαριού ως τροφή και πόλης κατοικίας*

		Λόγος προτίμησης						
		Παράδοση	Χαμηλό κόστος	Υγιεινή τροφή	Θρεπτική αξία	Γεύση	Άλλο	Σύνολο
Πόλη	Αθήνα	6	4	27	11	1	3	52
	Μεσολόγγι	16	3	24	1	4	1	49
	Πάτρα	11	3	26	7	1	1	49
	Σύνολο	33	10	77	19	6	5	150

Πίνακας Π 5*Σχέση τόπου αγοράς ψαριών και πόλης κατοικίας*

		Τόπος αγοράς ψαριών						
		Ιχθυοπωλείο	Λαϊκή αγορά	Κεντρική αγορά ψαριών	Σούπερ Μάρκετ	Τοπική σκάλα	Πλανόδιοι ιχθυοπωλητές	Σύνολο
Πόλη	Αθήνα	8	14	5	21	1	1	50
	Μεσολόγγι	18	8	0	21	0	2	49
	Πάτρα	17	9	1	21	0	1	49
	Σύνολο	43	31	6	63	1	4	148

Πίνακας Π 6*Σχέση προτίμησης ψαριών ελεύθερης αλιείας ή ιχθυοτροφείου και πόλης κατοικίας*

		Προτίμηση ψαριών		
		Ελεύθερης αλιείας	Ιχθυοτροφείου	Σύνολο
Πόλη	Αθήνα	36	11	47
	Μεσολόγγι	46	3	49
	Πάτρα	42	7	49
	Σύνολο	124	21	145

Πίνακας Π 7*Σχέση προτίμησης κρέατος ή ψαριού και πόλης κατοικίας*

		Προτίμηση		Σύνολο
		Κρέας	Ψάρι	
Πόλη	Αθήνα	45	5	50
	Μεσολόγγι	35	14	49
	Πάτρα	34	15	49
	Σύνολο	114	34	148

Πίνακας Π 8*Σχέση προτίμησης κρέατος ή ψαριού σε γεύματα εκτός σπιτιού και πόλης κατοικίας*

		Προτίμηση		Σύνολο
		Κρέας	Ψάρι	
Πόλη	Αθήνα	44	4	48
	Μεσολόγγι	35	13	48
	Πάτρα	35	14	49
	Σύνολο	114	31	145

Πίνακας Π 9*Σχέση λόγου προτίμησης κρέατος σε γεύματα εκτός σπιτιού και πόλης κατοικίας*

		Λόγος προτίμησης κρέατος				Σύνολο
		Μπορώ να το βρω πιο εύκολα	Πιο οικονομικό	Πιο υγιεινό	Πιο γευστικό	
Πόλη	Αθήνα	9	19	2	15	45
	Μεσολόγγι	2	16	0	17	35
	Πάτρα	2	16	1	15	34
	Σύνολο	13	51	3	47	114

Πίνακας Π 10*Σχέση λόγου προτίμησης ψαριού σε γεύματα εκτός σπιτιού και πόλης κατοικίας*

		Λόγος προτίμησης ψαριού		Σύνολο
		Πιο υγιεινό	Πιο γευστικό	
Πόλη	Αθήνα	4	0	4
	Μεσολόγγι	13	0	13
	Πάτρα	12	1	13
	Σύνολο	29	1	30

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

- Για να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις σημειώστε « χ » στο κουτάκι της αντίστοιχης απάντησής σας.
- Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει ερωτήσεις στις οποίες μπορείτε να επιλέξετε μόνο μία απάντηση αλλά και ερωτήσεις που σας δίνεται η δυνατότητα να επιλέξετε περισσότερες από μία πιθανές απαντήσεις.
- Στην ερώτηση Γ.16 αξιολογείτε τα ψάρια ελεύθερης αλιείας και ιχθυοτροφείου βάσει 15 χαρακτηριστικών σε βαθμολογική κλίμακα από το 1 (ελάχιστο επίπεδο ικανοποίησης) έως το 5 (μέγιστο επίπεδο ικανοποίησης)

Το ερωτηματολόγιο αυτό απευθύνεται στους κατοίκους Αθηνών, Μεσολογγίου και Πατρών ανεξαρτήτου ηλικίας, οικογενειακής κατάστασης, επαγγέλματος, εισοδήματος. Στόχος της έρευνας αυτής είναι μέσα από την συλλογή και την επεξεργασία αποτελεσμάτων να υλοποιηθεί η αποτύπωση των καταναλωτικών προτιμήσεων σχετικά με τα αλιεύόμενα και τα εκτρεφόμενα ψάρια καθώς επίσης ο προσδιορισμός των αιτιών που καθορίζουν την προτίμηση αυτή.

Το ερωτηματολόγιο θα είναι ανώνυμο. Απαντήστε τις παρακάτω ερωτήσεις με ιδιαίτερη ειλικρίνεια και με βάση την προσωπική σας άποψη. Οι απαντήσεις που θα δώσετε δεν θα αξιολογηθούν ως σωστές ή λανθασμένες.

Σας ευχαριστώ πολύ για την βοήθεια την συμμετοχή και τον πολύτιμο χρόνο σας!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Μέρος Α : Δημογραφικά στοιχεία

Στις παρακάτω ερωτήσεις απαντήστε σημειώνοντας ένα <<X>> στο κουτάκι. Μπορείτε να επιλέξετε σε αυτό το τμήμα ερωτήσεων μόνο μια απάντηση.

A.1. Φύλο ερωτώμενου

Ανδρας	☐	1	Γυναίκα	☐	2
--------	--------------------------	---	---------	--------------------------	---

A.2. Ηλικία ερωτώμενου

Έως 20 ετών	☐	1
21-35 ετών	☐	2
36-50 ετών	☐	3
51-65 ετών	☐	4
Άνω των 65 ετών	☐	5

A.3. Επίπεδο εκπαίδευσης του ερωτώμενου:

Καθόλου σχολείο	☐	1
Δημοτικό	☐	2
Γυμνάσιο -Λύκειο	☐	3
ΤΕΙ – ΑΕΙ	☐	4
Μεταπτυχιακές σπουδές	☐	5

A.4. Ποιά είναι το επάγγελμα του αρχηγού της οικογένειας;

Αγρότης	☐	1
Τεχνίτης (π.χ. υδραυλικός, ηλεκτρολόγος, ηλεκτρονικός κ.λπ)	☐	2
Βιομηχανικός εργάτης	☐	3
Οικοδόμος	☐	4
Γιατρός, δικηγόρος, οικονομολόγος κ.λπ	☐	5
Προσωπική επιχείρηση	☐	6
Ιδιωτικός υπάλληλος (π.χ. οδηγός, πωλητής, πλασιέ, ασφαλιστής κ.λπ)	☐	7
Δημόσιος και Δημοτικός υπάλληλος	☐	8
Άλλο	☐	9

A.5. Οικογενειακή κατάσταση

Έγγαμος	☐	1	Άγαμος	☐	2
---------	--------------------------	---	--------	--------------------------	---

Αριθμός παιδιών	☐
Άλλα προστατευόμενα μέλη	☐

A.6. Ποιά από τα παρακάτω είναι το μηνιαίο εισόδημα που σας αντιπροσωπεύει ;

250-500 ευρώ	☐	1
500-700 ευρώ	☐	2
750-1000 ευρώ	☐	3
1000- 1500 ευρώ	☐	4
1500 και άνω	☐	5

Μέρος Β : Κατανάλωση ψαριού

Σε αυτό το τμήμα ερωτήσεων απαντήστε σημειώνοντας ένα <<X>> σε μια από τις πιθανές απαντήσεις που δίνονται στο αντίστοιχο κουτάκι . Οι ερωτήσεις αφορούν για την κατανάλωση ιχθυοειδών ελεύθερης αλιείας και ιχθυοτροφείου.

B.1. Πόσο συχνά αγοράζετε και καταναλώνετε ψάρια στην οικογένειά σας;

Κάθε μέρα		1
Κάθε εβδομάδα		2
Μία φορά το μήνα		3
Μία φορά στους τρεις μήνες		4
Σε εξαιρετικές περιπτώσεις		5

B.2. Από πού αγοράζετε συνήθως τα ψάρια για το σπίτι σας;

Παραδοσιακό Ιχθυοπωλείο		1
Λαϊκή Αγορά		2
Κεντρική Αγορά Ψαριών		3
Σούπερ Μάρκετ		4
Τοπική Σκάλα		5
Πλανόδιοι Ιχθυοπωλητές		6
Άλλο		7

B.3. Ποιά ποσότητα ψαριών αγοράζετε και καταναλώνετε, συνήθως, για ένα γεύμα της οικογένειά σας;

1 κιλό		1
1,5 – 2 κιλά		2
2,5 κιλά και πάνω		3

B.4. Ποιά εποχή καταναλώνετε συνήθως ψάρια στην οικογένειά σας;

Άνοιξη		1
Καλοκαίρι		2
Φθινόπωρο		3
Χειμώνας		4
Όλο το χρόνο		5

B.5. Τα ψάρια που αγοράζετε ποιάς γενικής κατηγορίας είναι συνήθως;

Ψιλά (μαρίδα, γαύρος, αθερίνα , σαρδέλα, κ.λπ.)		1
Χοντρά (λαβράκι, τσιπούρα, σαργός, συναγρίδα, κ.λπ.		2

B.6. Γιατί επιλέγετε το ψάρι ως τροφή στην οικογένειά σας;

Λόγω παράδοσης		1
Λόγω χαμηλού κόστους		2
Επειδή θεωρείται υγιεινή τροφή		3
Για τη θρεπτική του αξία		4
Λόγω γεύσης		5
Άλλο		6

B.7. Τί εξετάζετε κυρίως στα ψάρια που αγοράζετε, αναφορικά με τη φρεσκότητα;

Μάτια		1
Οσμή		2
Βράγχια		3
Στιλπνότητα δέρματος		4
Ακαμψιάσώματος		5
Εξωτερικές εκκρίσεις δέρματος		6
Διόγκωση κοιλίας		7
Συνεκτικότητα σάρκας		8
Κατάσταση δέρματος		9
Άλλο		10

Μέρος Γ

Σε αυτό το τμήμα ερωτήσεων απαντήστε σημειώνοντας ένα <<X>> σε μια από τις πιθανές απαντήσεις που δίνονται στο αντίστοιχο κουτάκι.

Γ.1. Προτιμάτε ψάρια συνήθως :

Ελεύθερης αλιείας		1
Ιχθυοτροφείου		2
Άλλο		3

Γ.2. Αν καταναλώνετε για την διατροφή σας ψάρια ελεύθερης αλιείας ποιος ο λόγος επιλογής σας έναντι στα ψάρια ιχθυοτροφείου ;

Είναι πιο φθηνά		1
Είναι πιο ασφαλή		2
Έχουν καλύτερη ποιότητα		3
Μπορώ να τα βρω πιο εύκολα		4

Γ.3. Αν δεν είστε ενημερωμένος για ποιο από τους παρακάτω παράγοντες ισχύει η έλλειψη ενημέρωσης σας ;

Λόγω έλλειψης ενημέρωσης από τους φορείς του κλάδου		1
Λόγω απουσίας ενημέρωσης από τα Μ.Μ.Ε.		2
Λόγω μη προσωπικού ενδιαφέροντος		3
Λόγω απουσίας των δραστηριοτήτων από την εκπαίδευση		4

Γ.4. Όταν αγοράζετε ψάρια ιχθυοτροφείου, ποιό από τα παρακάτω είδη επιλέγετε και με ποιά συχνότητα (Σημειώστε ένα X για κάθε είδος ψαριού);

<i>Είδος ψαριού</i>	<i>Συχνά</i>	<i>Σπάνια</i>	<i>Ποτέ</i>
Τσιπούρα			
Λαβράκι			
Χέλι			
Πέστροφα			
Γριβάδι (Κυπρίνος)			
Φαγκρί			
Χιόνα			
Σολωμός			

Γ.5. Πόσο ενημερωμένος θεωρείτε ότι είστε σχετικά με το ψάρι ιχθυοτροφείου;

Καθόλου		1
Λίγο		2
Πολύ		3

Γ.6. Αν δεν είστε επαρκώς ενημερωμένος θα θέλατε να υπάρχει μεγαλύτερη δυνατότητα ενημέρωσης;

Ναί		1
Όχι		2

Γ.7. Από πού έχετε ενημερωθεί σχετικά με το ψάρι ιχθυοτροφείου;

Προσωπική εκτίμηση		1
Φίλος		2
Τηλεόραση		3
Εφημερίδες		4
Άλλο		5

Γ.8. Η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει την κατανάλωση ψαριών ελεύθερης αλιείας στο οικογενειακό σας τραπέζι;

Πάρα πολύ		1
Πολύ		2
Λίγο		3
Καθόλου		4

Γ.9. Η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει την κατανάλωση ψαριών ιχθυοτροφείου στο οικογενειακό σας τραπέζι;

Πάρα πολύ		1
Πολύ		2
Λίγο		3
Καθόλου		4

Γ.10. Σε τι βαθμό έχει αλλάξει η προτίμηση σας στην κατανάλωση άγριων και καλλιεργούμενων ψαριών προ- και μετά της οικονομικής κρίσης; (π.χ. ποσοστιαία σε 10 αγορές)

	Πρό- κρίσης	Μετά την κρίση
Άγριο ψάρι		
Ψάρι Ιχθυοκαλλιέργειας		

Γ.11. Προτιμάτε συνήθως:

Κρέας		1
Ψάρι.		2

Γ.12. Αν προτιμάτε ψάρι για ποιόν από τους παρακάτω λόγους;

Είναι πιο οικονομικό		1
Είναι πιο γευστικό		2
Είναι πιο υγιεινό		3
Το βρίσκω πιο εύκολα		4
Περιέχει λιγότερες θερμίδες ανά μερίδα		5
Αντιμετωπίζει αποτελεσματικά χρόνιες ασθένειες		6
Υπάρχουν ενδείξεις προέλευσης		7

Γ.13. Θα θέλατε τα ψάρια που αγοράζετε να έχουν κάποιο πιστοποιητικό ελέγχου ποιότητας ή κάποιο διακριτό σήμα ποιότητας;

Ναι		1
Όχι		2
Δεν με απασχολεί		3

Γ.14. Ανάλογο πιστοποιητικό ελέγχου ποιότητας θα θέλατε να υπήρχε και στο κρέας ;

Ναι		1
Όχι		2
Δεν με απασχολεί		3

Γ.15. Όταν γευματίζετε εκτός σπιτιού τι προτιμάτε περισσότερο ψάρι ή κρέας και για ποιόν για τους παρακάτω λόγους :

Το βρίσκω πιο εύκολα		1
Είναι πιο οικονομικό		2
Είναι πιο υγιεινό		3
Είναι πιο γευστικό		4

Γ.16. Αξιολογήστε συγκριτικά τα ψάρια ελεύθερης αλιείας & ιχθυοτροφείου με βάσει τους παρακάτω παράγοντες:

	Ψάρι ελεύθερης αλιείας					Ψάρι Ιχθυοκαλλιέργειας				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Φυσιολογική ανάπτυξη										
Θρεπτική αξία										
Γευστική ποιότητα										
Οπτική εμφάνιση										
Παρουσία βλαβερών ουσιών										
Ποιότητα διατροφής										
Παρουσία ασθενειών										
Γνώση προέλευσης										
Υγιεινή διακίνησης/εμπορίας										
Φρεσκότητα										
Πιστοποίηση ποιότητας/προέλευσης										
Ποικιλία επιλογών στα είδη										
Ποικιλία επιλογών στα μεγέθη										
Διαθεσιμότητα										
Τιμή										